

UNIVERSITATEA DIN BUCUREȘTI
FACULTATEA DE TEOLOGIE ROMANO-CATOLICĂ
MASTER: PATRIMONIUL CREȘTIN EUROPEAN

LUCRARE DE DISERTAȚIE

Pelerinaj la sanctuarul marian: Lourdes

Coordonator:

Pr. Lect. Dr. TARCIZIU-HRISTOFOR ȘERBAN

Absolvent:

FLORINA-AIDA BĂTRÎNU

BUCUREȘTI

IUNIE 2022

CUPRINS

BIBLIOGRAFIE.....	3
SIGLE ȘI ABREVIERI	6
INTRODUCERE	8
CAPITOLUL 1. PELERINAJE ȘI SANCTUARE	10
1.1 Semnificația termenilor. Scurt istoric.....	10
1.2 Sanctuare mariane în Europa.....	15
1.3 Sanctuarul de la Lourdes	20
CAPITOLUL 2 . NEPRIHĂNITA ZĂMISLIRE	26
2.1. Contextul sociopolitic și religios din Franța secolului al XIX-lea.....	26
2.2 Mariologie	31
2.3. Cultul Sfintei Fecioare Maria	36
CAPITOLUL 3. PELERINAJUL LA LOURDES	43
3.1. Pregătirea pelerinajului	43
3.2. Desfășurarea pelerinajului la Lourdes.....	49
3.3 Întoarcerea din pelerinaj.....	57
CONCLUZII.....	61
ANEXE (1 – 7)	

BIBLIOGRAFIE

Biblia, Sapiientia, Iași 2013.

Psalmii, Editura ARCB, București 1993.

Conciliul Vatican II, Editura ARCB, București 1999.

Catehismul Bisericii Catolice, Editura ARCB, București 1993.

Codul de drept canonic, Sapiientia, Iași 2004.

DEX, Editura Academiei Republicii Socialiste România, București 1984.

Dictionnaire de Spiritualité. Ascétique et Mystique. Doctrine et Histoire, Beauchesne, Paris.

Dictionnaire de Théologie Catholique, Paris-6, 1927.

Dicționarul limbii române, Editura Academiei Române, București 2010.

The New Encyclopaedia Britannica, Chicago 1994.

Leon-Dufour, X. (coord.), *Vocabular de teologie biblică*, F. Băltăceanu și M. Broșteanu (coord. trad.), Editura ARCB, București 2001.

Comby, J., *Să citim Istoria Bisericii*, trad.M. Petrișor, vol. 2, Editura ARCB, București 2000.

Dancă, W. (coord.), *Fatima 100. Aniversarea centenarului aparițiilor Maicii Domnului în context românesc*, Editura ARCB, București 2018.

Dancă, W., *Mysteryum Christi. Meditații la Evanghelia după Matei*, Editura Ratio et Revelatio, Oradea 2021.

Dîncă, L., *Conciliile ecumenice Efes, 431 & Calcedon, 451*, Editura Galaxia Gutenberg, Târgu Lăpuș 2015.

Dîncă, L., *Curs*, București 2019.

Dumitrescu, V. E., *Curs*, București 2019.

Dumitrescu, V. E., *Managementul activităților de pelerinaj, Curs pentru studenți*, București 2018-2019.

Ferenț, E., *Mariologia. Maria în misterul lui Cristos și al Bisericii*, Editura ARCB, București 2003.

Gombrich, E. H., *Istoria artei*, trad. N. Constantinescu, Pro Editură și Tipografie, 1994.

Hertling, L. *Istoria Bisericii*, trad. E. Dumea, Ars Longa, Iași 1998.

Lasserre, H., Sabău, C.F., *Istoria Maicii Domnului de la Lourdes*, Editura Surorilor Lauretane, Baia Mare 2019.

Laurentin, R., *Aparițiile Fecioarei Maria la Lourdes. Relatare documentată*, trad. A.F. Botea, C. F. Sabău, Editura Surorilor Lauretane, Baia Mare 2019.

Hoppe, A., *Lourdes în strălucirea minunilor sale*, Presa Bună, Iași 2009.

Pecican, P., *Lourdes. Oază a păcii lăuntrice*, Arad 2000.

Pitre, B., *Isus și rădăcinile evreiești ale Mariei*, trad. M. Broșteanu, Humanitas, București 2020.

Sinigalia, T., *Curs*, București 2020.

Șerban, T. H., *Curs*, București 2019.

Voicu, M., *Curs*, București 2019.

WEBOGRAFIE

www.actualmm.ro/ 17.06.2019.

www.bru-italia.eu/ 17.06.2019.

www.calatorim.ro/ 11.04.2019.

www.catchy.ro/ 17.06.2019.

www.dexonline.ro/definitie/galicanism/ 2.06.2020.

doxologia.ro/puncte-de-vedere/cat-de-vechi-este-cultul-maicii-domnului 6.08.2020.

www.e-communio.ro/stire2222-neprihanita-zamislire-o-dogma-incomoda/ 8.05.2019.

en.wikipedia.org/wiki/Egeria_pilgrim/ 6.08.2020.

https://ro.wikipedia.org/wiki/Grigore_de_Nyssa 10.09.2021.

https://en.wikipedia.org/wiki/Peter_Canisius

en.wikipedia.org/wiki/Basilica_of_Our_Lady_of_the_Immaculate_Conception/ 11.08.2020.

fr.wikipedia.org/wiki/Basilique_Notre-Dame-du-Rosaire_de_Lourdes/ 11.08.2020.

https://en.wikipedia.org/wiki/Sanctuary_of_Our_Lady_of_Lourdes/ 22.02.2022.

www.en.wikipedia.org/ 2.06.2020.

en.lourdes-infotourisme.com/web/EN/340-basilique-de-l-immaculee-conception.php/ 11.08.2020.

www.infotour.ro/ 17.06.2019.

<https://www.lourdes-france.org/en/> 15.09.2021.

<https://www.lourdes-france.org/en/new-pilgrims-way/> 23.09.2021.

<https://www.lourdes-france.org/en/passing-through-the-grotto/> 28.09.2021.

<https://www.lourdes-france.org/en/going-baths/> 29.09.2021.

<https://www.lourdes-france.org/en/placing-candle/> 29.09.2021.

<https://www.lourdes-france.org/en/eucharistic-procession/> 29.09.2021.

<https://www.lourdes-france.org/en/marian-torchlight-procession/> 30.09.2021.

<https://www.lourdes-france.org/en/going-to-confession/> 30.09.2021.

<https://www.lourdes-france.org/en/sanctuary-chaplains/> 30.09.2021

<https://www.lourdes-france.org/en/family-of-our-lady-of-lourdes/> 30.09.2021.

<https://www.lourdes-france.org/en/children-youth-groups/> 4.10.2021.

<https://www.lourdes-france.org/en/bernadette-soubirous/> 5.10.2021.

<https://www.lourdes-france.org/en/apparitions/> 6.10.2021.

www.medicinistii.ro/ 11.04.2019.

www.oltetur.ro/ 11.04.2019.

www.pelerinaje-mariane.ro/ 17.05.2019.

www.pelerinajepaxetunitas.ro/ 17.06.2019.

www.redor.ro/ 17.06.2019.

www.ro.wikipedia.org/wiki/Domul_Santa_Maria_del_Fiore/ 3.06.2020.

www.ro.wikipedia.org/wiki/Leon_Gambetta/ 3.06.2020.

www.ro.wikipedia.org/wiki/Ludovic-Filip_al_Frantei/ 2.06.2020.

www.sfântacruce.ro/blog/ 9.05.2019.

www.sunphoto.ro/ 11.04.2019.

<https://www.vaticannews.va/ro/biserica/news/2021-09/sanctuarul-lourdes-cere-ajutor-sprijin.html> 15.09.2021.

SIGLE ȘI ABREVIERI

1. Cărți biblice

<i>Gen</i>	Geneză
<i>Ex</i>	Exod
<i>Dt</i>	Deuteronom
<i>Ios</i>	Iosua
<i>Jud</i>	Judecători
<i>1 Sam</i>	1 Samuel
<i>2 Rg</i>	2 Regi
<i>Ps</i>	Psalmi
<i>Is</i>	Isaia
<i>Am</i>	Amos
<i>Mih</i>	Mihea
<i>Zah</i>	Zaharia
<i>Sof</i>	Sofonia
<i>Tob</i>	Tobia
<i>Mt</i>	Matei
<i>Mc</i>	Marcu
<i>Lc</i>	Luca
<i>In</i>	Ioan
<i>Fap</i>	Faptele Apostolilor
<i>Rom</i>	Scrisoarea către Romani
<i>1 Cor</i>	1 Corinteni
<i>Gal</i>	Scrisoarea către Galateni
<i>Evr</i>	Scrisoarea către Evrei

2. Sigle

ARCB	Arhiepiscopia Romano-Catolică București
CBC	Catehismul Bisericii Catolice
LG	Lumen Gentium

N.T.	Noul Testament
UE	Uniunea Europeană
V.T.	Vechiul Testament

3. Alte abrevieri

cap.	capitolul
cf.	confer
col.	coloana, coloanele
coord.	coordonator
d.C.	după Cristos
î.C.	înainte de Cristos
p.	pagina, paginile
Sf.	Sfântul, Sfânta

INTRODUCERE

Studiile de master de la Facultatea de Teologie Romano-Catolică din București sunt cu adevărat interesante, fascinante prin aprofundările unor materii bine gândite și cu ajutorul profesorilor de excepție care le predau.

Studiind în cadrul programului de Master: „Patrimoniul creștin european” despre semnificația pelerinajului, m-am decis să-mi aleg ca temă de disertație pelerinajul la Sanctuarul Lourdes.

La începutul mileniului al III-lea mai sunt oameni care aleg să meargă în pelerinaj. Unii dintre ei sunt convinși de utilitatea acestui demers, alții merg mai mult pentru turism religios. Un om care „și crede și gândește”, parafrazându-l pe părintele profesor Wilhelm Dancă, are nevoie să cunoască atât despre istoria începutului pelerinajului, cât și despre evoluția lui până astăzi sub o multitudine de aspecte.

Pelerinajul este legat de un loc sfânt, de un sanctuar. Astfel, drumul de purificare interioară al credinciosului în vederea întâlnirii cu sacrul presupune etape de parcurs pentru omul întreg: trup și suflet.

Creștinii au preluat practica pelerinajului și au îmbogățit-o. Contextele sociopolitice și culturale și-au adus și ele contribuția din plin. Este nevoie mereu de o reflecție asupra sensului vieții, asupra credinței. Rațiunea și Revelația pot să traseze împreună pentru creștin acel drum de urmare al lui Isus, ca discipol și frate.

Sfânta Fecioară Maria este cinstită de creștini încă de la începutul Bisericii și acest lucru trebuie căutat în Sfânta Scriptură, în scrierile Sfinților Părinți.

Aparițiile Maicii Domnului în decursul veacurilor au salvat credința în Fiul ei, Isus Christos. Maria, ca mamă a fiecăruia, dar și a Bisericii a intervenit miraculos și discret.

Biserica Catolică, ca barcă a lui Petru a înfruntat și înfruntă în continuare furtuni pe marea acestei lumi. Fecioara Maria ne conduce la Fiul ei cu delicatețe maternă, iar un pelerinaj la un sanctuar marian este un parcurs de credință recomandat de Biserică.

În acest sens am elaborat lucrarea mea de disertație structurând-o în trei capitole, și fiecare capitol va avea la rândul său trei subcapitole.

În primul capitol voi prezenta noțiunile de: pelerinaj, sanctuar.

Mă voi referi la definiții ale termenilor precum și la o scurtă istorie a lor, mai ales în context biblic.

Voi continua cu exemplificări de sanctuare creștine, respectiv mariane în zona europeană, urmând să prezint apoi date despre Sanctuarul Lourdes.

Capitolul al doilea îl voi dedica unor aprofundări despre: contextul sociopolitic din Franța secolului al XIX-lea, precum și a dezvoltării mariologiei și a cultului adus Sfintei Fecioare Maria.

Astfel, se vor putea observa frământările omenești, ale societății, ale creștinilor, precum și intervenția salvatoare a lui Dumnezeu în istoria lumii; apoi voi prezenta o evoluție a pietății față de Maria, Maica Domnului, mamă și fecioară, neprihănit zămislită, precum și fundamentele acestui cult marian.

Ultimul capitol se va referi la pelerinajul propriu-zis la Sanctuarul Lourdes, sanctuar foarte renumit, și cel mai vizitat din Europa.

Astfel, un prim subcapitol va prezenta pregătirile care însoțesc un asemenea demers de credință.

Următorul subcapitol se va referi la desfășurarea unui pelerinaj la Lourdes.

Ultimul subcapitol va trata întoarcerea pelerinului de la Sanctuarul Lourdes.

Concluziile vor sintetiza ideile din această lucrare ilustrând traseul ei structural și beneficiile spirituale.

CAPITOLUL 1. PELERINAJE ȘI SANCTUARE

1.1 Semnificația termenilor. Scurt istoric

Termenul de sanctuar¹ este definit ca „loc într-un templu sau într-o biserică socotit sfânt și interzis profanilor; altar”² și provine din limba latină fiind preluat pe filieră franceză în limba română.

De asemenea, sanctuarul semnifică un loc sfânt, partea cea mai sfântă a unui edificiu religios sau în bisericile catolice sanctuarul este partea din jurul altarului (acolo unde se celebrează Euharistia, unde se află Tabernacolul, scaunul episcopului, pupitrul de unde se proclamă Cuvântul lui Cristos). Asemănător și în bisericile ortodoxe (sanctuarul se află în spatele iconostasului)³.

În sens mai larg, termenul de sanctuar se referă la locuri de cult, care pot fi temple, biserici, spații consacrate, locuri de pelerinaj⁴.

Trebuie menționat că există sanctuare naționale și internaționale.

În Codul de drept canonic al Bisericii Catolice găsim atât definiția cât și alte reglementări importante, referitoare la sanctuare⁵. Astfel, sanctuarul este definit ca „o biserică sau un alt loc sacru unde credincioșii se duc în număr mare în pelerinaj, dintr-un motiv special de evlavie, cu aprobarea Ordinariului locului”⁶. Sanctuarul național are aprobarea Conferinței Episcopilor, cel internațional este aprobat de Sfântul Scaun⁷.

Termenul de pelerinaj⁸ este întâlnit în majoritatea religiilor lumii, are o vechime greu de apreciat, constă într-o călătorie spre un loc unde a fost o revelație sau o intervenție supranaturală, divină sau unde activa un maestru religios și unde cei credincioși considerau că rugăciunea lor va fi mai bine primită. Se obișnuia să se facă o pregătire pentru pelerinaj prin diferite ritualuri de purificare, iar credincioșii adunați la locul sfânt făceau și experiența întâlnirii cu alți membri ai

¹ „Loc într-un locaș de cult considerat sfânt și interzis profanilor; altar; locaș de cult”. Cf. *Dicționarul limbii române*, Tomul XIII, București 2010, 67.

² *DEX*, București 1984, 825.

³ Cf. T. H. Șerban, *Curs*, 21.02.2019.

⁴ *Ibidem*.

⁵ *Codul de drept canonic*, Iași 2004, Cap. III, Canoanele 1230-1233.

⁶ *Ibidem*, Canon 1230.

⁷ Cf. Canon 1231.

⁸ Este o „călătorie făcută individual sau în grup, în scop religios, într-un loc considerat sfânt, sau în semn de omagiu la locuri importante din punct de vedere istoric, cultural etc.”. Cf. *Dicționarul limbii române*, Tomul XI, București 2010, 391.

comunității religioase căreia îi aparțineau. Chiar Biblia oferă informații despre locurile de pelerinaj, iar obiceiul este cu mult anterior punerii în scris a Vechiului Testament.⁹

Dintre patriarhi, Iacob este menționat că realizează un pelerinaj la Betel și le spune celor care îl însoțeau să arunce idolii, să se purifice, să-și schimbe hainele pentru a participa alături de el la zidirea altarului închinat lui Dumnezeu, în semn de mulțumire pentru ajutorul acordat. (*Gen* 35)¹⁰.

Se observă în prezentarea teofaniilor lui Abraham la Sihem și la Betel¹¹, lui Isaac la Beer-Șeba¹² și lui Iacob la Betel¹³ și la Penuel¹⁴, că scriitorii Vechiului Testament încearcă să legitimizeze adoptarea unor sanctuare cananeene prezentându-le caracteristicile (altarele¹⁵, stelele¹⁶, arborii sacri¹⁷) și să pună bazele riturilor îndeplinite mai târziu de pelerini (invocarea numelui lui Yahweh sub diferite titluri¹⁸, ungerea cu untdelemn¹⁹, purificările²⁰, zeciuiala²¹).²²

⁹ Cf. A. George, „Pelerinaj” în X. Leon-Dufour (coord.), *Vocabular de teologie biblică*, București 2001, 539-540, aici 539.

¹⁰ „Dumnezeu i-a zis lui Iacob: «Ridică-te, urcă la Betel și locuiește acolo! Fă acolo un altar lui Dumnezeu, care ți s-a arătat când fugeai din fața fratelui tău, Esau»” (*Gen* 35,1) ; „Dumnezeu i s-a arătat încă o dată lui Iacob, când a venit din Padan-Aram, și l-a binecuvântat [...] Și i-a pus numele Israel” (*Gen* 35,9-10); „Iacob a ridicat o stelă în locul în care îi vorbise [Dumnezeu], o stelă din piatră, și a vărsat deasupra ei o libație și apoi a vărsat peste ea untdelemn. Iacob a numit locul unde îi vorbise Dumnezeu: «Betel»” (*Gen* 35,14-15).

¹¹ Cf. *Gen* 12,6-8, exemplific: „Abram a străbătut țara până la locul numit Sihem [...] a zidit acolo un altar Domnului, care i se arătase. A plecat de acolo în munți, la răsărit de Betel [...] A zidit acolo un altar Domnului și a invocat numele Domnului.”

¹² Cf. *Gen* 26,23-25, exemplific: „De acolo a plecat la Beer-Șeba. Domnul i s-a arătat în noaptea aceea [...]. A zidit acolo un altar și a invocat numele Domnului [...] Servitorii lui Isaac au săpat acolo o fântână”.

¹³ Cf. *Gen* 28,10-22; 35,9; „Iar această piatră pe care am pus-o ca stelă [de aducere aminte] va fi casa lui Dumnezeu și, din tot ce îți va da, îți voi oferi a zecea parte.” (*Gen* 28,22)

¹⁴ Cf. *Gen* 32,31: „Iacob i-a dat locului numele de «Peniel», căci [zicea]: L-am văzut pe Dumnezeu față către față și sufletul meu s-a salvat.”

¹⁵ Cf. *Gen* 12,7; 13,4; 26,25; 33,20, exemplific: „în locul unde făcuse altarul mai înainte. Și acolo Abram a invocat numele Domnului.” (*Gen* 13,4); „Iacob a ajuns cu bine în cetatea Sihem, care este în țara Canaan [...]. A ridicat acolo un altar și l-a numit «El-Elohe-Israel»”. (*Gen* 33,18-20)

¹⁶ „Iacob s-a sculat dimineața și a luat piatra pe care o pusese sub cap, acolo a pus-o ca o stelă și a turnat untdelemn peste vârful ei.” (*Gen* 28,18).

¹⁷ Cf. *Gen* 12,6; 18,1; 21,33; „Abram a străbătut țara până la locul numit Sihem, până la terebintul lui More” (*Gen* 12,6); „Domnul i s-a arătat [lui Abraham] la terebinții din Mamre pe când el ședea la intrarea în cort, în timpul arșiței zilei.” (*Gen* 18,1); „A plantat un tamarisc la Beer-Șeba și a invocat acolo numele Domnului Dumnezeului celui Veșnic.” (*Gen* 21,33)

¹⁸ Cf. *Gen* 12,8; 13,4; 21,33; 33,20; „A plecat de acolo în munți, la răsărit de Betel; și-a fixat cortul, având Betel la apus și Ai la răsărit. A zidit acolo un altar Domnului și a invocat numele Domnului.” (*Gen* 12,8); „A ridicat acolo un altar și l-a numit «El-Elohe-Israel»” (*Gen* 33,20).

¹⁹ Cf. *Gen* 28,18; 35,14.

²⁰ Cf. *Gen* 35,2; „Iacob a zis casei lui și tuturor celor care erau cu el: „Îndepărtați dumnezeii străini care sunt în mijlocul vostru, purificați-vă și schimbați-vă hainele” (*Gen* 35,2).

²¹ Cf. *Gen* 14,20; 28,22; Melchisedec l-a binecuvântat pe Abram, iar acesta „[...] i-a dat a zecea parte din toate” (*Gen* 14,20).

²² Cf. A. George, „Pelerinaj” în X. Leon-Dufour (coord.), *Vocabular de teologie biblică*, București 2001, 539-540, aici 539.

Pelerinajele au persistat în continuare la sanctuarele de la Sihem²³, Betel²⁴, Beer-Şeba dar și la altele noi, precum sanctuarele de la Ofra²⁵, Țoar²⁶, Şilo²⁷, Ghilgal, Gabaon, Dan, până la zidirea Templului din Ierusalim. Deci, în Vechiul Testament avem acest fenomen al pelerinajului și chiar în Pentateuh.

Codurile vechi ale Legământului iahvist²⁸ sau elohist²⁹ prescriau bărbaților din poporul evreu să meargă de trei ori pe an la diferite sanctuare din țară, cu prilejul sărbătorilor. Aceasta pentru că Paștele era o sărbătoare de familie, care va deveni mai târziu o sărbătoare națională.

Se observă o trecere a pelerinajului de la vechile sanctuare spre sanctuarul unic de la Ierusalim, căci Regele David va aduce Chivotul Legământului și va intenționa să zidească un templu în capitala regatului său. (2 Sam 6-7).

În același timp pelerinajul adună pelerinii într-o comunitate de credincioși. În concluzie se poate spune că pelerinajul este „o căutare a lui Dumnezeu și o întâlnire cu El într-un cadru de cult”³⁰ sau o „călătorie pe care credincioșii o fac într-un loc considerat sfânt”³¹.

În Vechiul Testament, regele lui Iuda, Iosia, a făcut o reformă religioasă în timpul domniei lui³² desființând sanctuarele locale și fixând sărbătoarea Paștelui la Ierusalim, ca de altfel și a celorlalte două sărbători: a Săptămânilor și a Corturilor (2 Rg 23; Dt 16,1-17). Astfel, Regele Iosia, ca și predecesorul său Regele Ezechia³³ a curățat și Templul din Ierusalim și celelalte locuri de cult de idolii păgâni.

²³ „În ziua aceea, Iosue a făcut o alianță cu poporul; le-a dat hotărâri și judecăți la Sihem. Iosue a scris aceste lucruri în Cartea Legii lui Dumnezeu. A luat o piatră mare și a ridicat-o acolo sub stejarul care era lângă sanctuarul Domnului.” (Ios 24,25-26).

²⁴ „Nu căutați Betelul, nu mergeți la Ghilgal și nu treceți pe la Beer-Şeba! Căci Ghilgal va fi dus în captivitate și Betel nu va mai exista.” (Am 5,5)

²⁵ „Ghedeon a zidit acolo un altar Domnului și i-a pus numele «Domnul este pacea». [Altarul] acesta este și astăzi la Ofra, din Abiezer.” (Jud 6,24)

²⁶ „Manoah a luat iedul și ofranda și a adus pe stâncă [jertfă] Domnului care face minuni. Manoah și soția lui priveau. În timp ce flacăra urca de pe altar spre cer, îngerul Domnului a urcat în flacăra altarului. Văzând Manoah și soția lui [lucrul acesta], au căzut cu fața la pământ.” (Jud 13,19-20).

²⁷ „Au zis: «Iată, este o sărbătoare a Domnului din an în an la Şilo, care este la nord de Betel, spre răsăritul soarelui, pe drumul care urcă de la Betel la Sihem și la sud de Lebona.»” (Jud 21,19).

²⁸ „Să ții Sărbătoarea Azimelor: timp de șapte zile, la vremea hotărâtă, în luna Abib, să mănânci azime, cum ți-am poruncit, căci în luna Abib ai ieșit din Egipt!” (Ex 34,18); „Să ții Sărbătoarea Săptămânilor, a celor dintâi roade din secerișul grâului, și Sărbătoarea Recoltei la sfârșitul anului! De trei ori pe an, toți cei de parte bărbătească să se înfățișeze înaintea Domnului Dumnezeu, Dumnezeul lui Israel.” (Ex 34,22-23)

²⁹ Cf. Ex 23,14-17.

³⁰ A. George, „Pelerinaj”, 539.

³¹ DEX, București 1984, 672.

³² 640-609 î.C.

³³ 716-687 î.C.

După întoarcerea din exilul babilonic, Templul din Ierusalim care se va reconstrui va deveni sanctuarul unic al poporului evreu. De la acest moment sărbătoarea Paștelui se va confunda cu cea a Azimelor, nu va mai fi o sărbătoare de familie, dar o sărbătoare anuală celebrată la Templul din Ierusalim³⁴. Atunci vor veni pelerinii din toată Palestina și din diaspora în pelerinaj la marile sărbători, la Templul din Ierusalim. Diaspora începe să se extindă; pelerinii vor recita sau cânta „Psalmii Treptelor”³⁵ în drumul spre Ierusalim. Redau un rezumat lămuritor al *Ps* 120, al *Ps* 125 și al *Ps* 134:

Iudeul pios stabilit departe de Palestina nu se simte în largul său într-un mediu ostil, adeseori este urât și calomniat pentru că legea și credința lui îl separă de ceilalți; uneori are impresia că trăiește printre populațiile sălbatice din Caucaz și din deșertul sirian (Meșeh, Kedar); e de înțeles dorința lui de a evada, fie și pentru o clipă, spre a revedea Ierusalimul, cetatea Dumnezeului său.³⁶

Înconjurat de munți și clădit pe o colină abruptă, Ierusalimul pare inexpugnabil; în ochii pelerinului, el se înalță ca un simbol al siguranței celui credincios. În ciuda amenințărilor și împotriva oricărei aparențe, Dumnezeu este singura forță sigură în existența umană.³⁷

În timp ce pelerinii pleacă din Templu îndemnându-i pe preoți să rămână chiar și în timpul nopții pentru a aduce laude neîncetate Domnului, aceștia le adresează o ultimă binecuvântare, care încheie psaltirea pelerinului.³⁸

„Psalmii Treptelor” sunt minunate rugăciuni în care pelerinii își exprimă atașamentul față de Templul Domnului și de Ierusalim, cetatea sfântă, credința și adorația față de Dumnezeu, precum și bucuria comuniunii profunde a poporului lui Dumnezeu în adunarea liturgică. Experiența pelerinajului la Templul din Ierusalim a poporului evreu evocă speranța escatologică a acelei „Zi a mântuirii” imaginată ca o adunare reunită a evreilor și a păgânilor (*Is* 2,2-5; 60; 66,18-21; *Mih* 7,12; *Zah* 14,16-19; *Tob* 13,11-13).³⁹

Se observă cele trei etape ale oricărui pelerinaj: distanțarea față de un statu-quo, trecerea unui prag, precum și drumul care presupune un dus și un întors. Pentru evrei este important punctul de sosire.⁴⁰

³⁴ Sărbătoarea: Paștelui sau a Azimelor (celebrată primăvara), Recoltei sau Cinzecimii (celebrată vara), Corturilor (celebrată toamna).

³⁵ Este vorba de Psalmii 120-134.

³⁶ Cf. *Psalmii*, București 1993, 368. A se vedea *Ps* 120.

³⁷ Cf. *Psalmii*, 374. A se vedea *Ps* 125.

³⁸ Cf. *Psalmii*, 389. A se vedea *Ps* 134.

³⁹ Cf. A. George, „Pelerinaj”, 539.

⁴⁰ Cf. M. Voicu, *Curs*, 21.02.2019.

În Noul Testament tradiția pelerinajului la Templul din Ierusalim pare să continue, căci ni-l prezintă pe Isus, Fiul Lui Dumnezeu făcând pelerinajul la Ierusalim împreună cu părinții săi⁴¹, apoi la maturitate, în timpul misiunii sale mergând la diferite sărbători (*In* 2,13; 5,1; 7,14; 10,22; 12,12).⁴²

De asemenea și Apostolul Paul, după mai bine de un sfert de veac după Învierea lui Isus ține să facă pelerinajul Cinzecimii, la Templul din Ierusalim (*Fap* 20,16).

Cu toate acestea, Noul Testament ne transmite cuvintele lui Isus despre distrugerea Templului din Ierusalim și noul cult transferat asupra persoanei sale glorificate.⁴³

De acum, creștinii vor fi noul popor al lui Dumnezeu care îl vor adora în duh și adevăr, nu într-un loc anume, ci în inima lor.⁴⁴

Acest popor este pelerin prin această viață de pe pământ, până va ajunge în Ierusalimul Ceresc: „pentru că noi nu avem aici o cetate stabilă, ci o căutăm pe aceea care trebuie să vină.” (*Evr* 13,14).

Pelerinajul nostru este și un „exod” condus de Isus Cristos de la moarte la viață: „voi l-ați ucis pe cel care conduce la viață, dar Dumnezeu l-a înviat din morți pe acesta căruia noi îi suntem martori” (*Fap* 3,15). Iar „pe el Dumnezeu l-a înălțat la dreapta sa drept conducător și mântuitor ca să acorde Israelului convertirea și iertarea păcatelor” (*Fap* 5,31).

Ținta acestui pelerinaj al nostru este reprezentată de realități spirituale⁴⁵ precum: muntele Sionului, Ierusalimul ceresc, adunarea primilor-născuți care sunt scriși în ceruri și un Templu care este Dumnezeu și Mielul (*Ap* 21,22-26).⁴⁶

Omul este o persoană sociabilă, are nevoie de comunitate, este inserat în timp, are o evoluție. La fel Biserica lui Cristos formată din oameni - „pietrele vii” - este inserată în timp, în

⁴¹ „Părinții lui mergeau în fiecare an la Ierusalim de *Sărbătoarea Paștelui*. Când avea el doisprezece ani, au urcat acolo după obiceiul sărbătorii.” (*Lc* 2, 41-42).

⁴² „Paștele iudeilor era aproape, iar Isus a urcat la Ierusalim.” (*In* 2, 13); „După acestea, era o sărbătoare a iudeilor, iar Isus a urcat la Ierusalim.” (*In* 5, 1); „Trecuse deja jumătate din sărbătoare, când Isus a urcat la templu și învăța.” (*In* 7, 14); „Atunci avea loc Sărbătoarea Înnoirii în Ierusalim. Era iarnă” (*In* 10, 22); „În ziua următoare, mulțimea numeroasă care venise pentru sărbătoare, auzind că Isus vine la Ierusalim” [...] (*In* 12, 12).

⁴³ „Isus le-a răspuns: «Dărâmați acest templu și în trei zile îl voi ridica!» Însă el vorbea despre templul trupului său” (*In* 2, 19,21).

⁴⁴ „Însă vine ceasul – și acum este – când adevărații adoratori îl vor adora pe Tatăl în duh și adevăr, căci și Tatăl astfel de adoratori își caută. Dumnezeu este duh, și cei care îl adoră, în duh și adevăr trebuie să-l adore.” (*In* 4, 23-24)

⁴⁵ „Dar voi v-ați apropiat de muntele Sion, de cetatea Dumnezeului celui viu, de Ierusalimul ceresc, de zecile de mii de îngeri în sărbătoare, de comunitatea întâilor-născuți înscrisi în ceruri, de Dumnezeu, judecătorul tuturor, de sufletele celor drepti duși la desăvârșire, de Isus, mijlocitorul noii alianțe, și de sângele stropirii, care vorbește mai bine decât cel al lui Abel.” (*Evr* 12,22-24)

⁴⁶ Cf. A. George, „Pelerinaj” în X. Leon-Dufour (coord.), *Vocabular de teologie biblică*, 539-540, aici 540.

istorie și a avut și are o evoluție. Însuși Dumnezeu cel veșnic a intrat în istoria omului prin Fiul Său.

Din această cauză, pelerinajul face parte în continuare, pentru noi oamenii de pe pământ, din acele manifestări necesare creșterii în credință și iubire, în comuniune cu ceilalți creștini, în rugăciune și reamintire a locurilor și faptelor petrecute în istoria mântuirii noastre. Astfel, pelerinajul la locurile sfinte, pe care Isus Cristos, Fiul lui Dumnezeu le-a străbătut învățând și făcând minuni ori s-a născut, a trăit, a suferit și a murit, a înviat, s-a înălțat la cer, a trimis pe Duhul Sfânt se înscrie în continuarea tradiției ebraice, dar transfigurată și împlinită. Creștinul merge în pelerinaj urmându-și mântuitorul și sub conducerea Lui, atât în pelerinajul vieții de zi cu zi, cât și în pelerinajele organizate de Biserică.

1.2 Sanctuare mariane în Europa

Între pelerinaj și sanctuar este o legătură indisolubilă, și după cum am ilustrat în subcapitolul anterior, durează din vremuri străvechi.

Primii creștini au venerat locurile unde au fost îngropați martirii, inclusiv Sfinții Apostoli Petru și Paul. Acestea vor fi primele pelerinaje la mormintele martirilor, apostolilor adică mai ales la Roma. Fiecare biserică locală își cinstește martirii în primele secole creștine.

După Edictul din Milan, în secolul al IV-lea va apare pelerinajul la locurile în care Isus și-a petrecut viața, mai ales la Ierusalim, locul mormântului gol, al pătimirii, al crucificării.

În Europa apar sanctuare unde pelerinii vin în număr tot mai mare și din zone tot mai îndepărtate și ca exemplu este pelerinajul la mormântul Sfântului Apostol Iacob, în Spania (la Santiago de Compostela) sau pelerinajul la mormântul Sfântului Martin din Tours, în Franța.

Sanctuarele închinare Sfintei Fecioare Maria apar mai târziu, în jurul secolului al XIV-lea. Dacă la sanctuarele închinare martirilor, sfinților existau moaște (rămășițe pământești), relicve, care transmiteau sfințenia locului respectiv, la cele mariane nu avem așa ceva.

Bisericile Orientale au ridicat la rang de relicve sfinte „brâul”, „acoperământul” Maicii Domnului⁴⁷. În Biserica Occidentală, sanctuarul marian are la origini apariții ale Maicii Domnului, icoane sau statui miraculoase, alte semne minunate.

⁴⁷Cf. T. H. Șerban, *Curs*, 28.03.2019.

În Evul Mediu pelerinajul este forma cea mai înaltă de pietate, de eficacitate spirituală, cu încărcătură ascetică și penitențială. Pelerinul se reînnoiește spiritual.

Din punct de vedere politic, social, la sfârșit de Ev Mediu, populația din centrul și vestul Europei se confruntă cu războaie, epidemii diverse și urmează o scădere majoră a populației. Apare în această perioadă o angoasă a mântuirii și automat apar multe locuri de pelerinaj, cu icoane miraculoase, care lăcrimează.

Sfânta Fecioară devine o țintă predilectă a pelerinajelor. Lumea era marcată de un sentiment de iminență a unui sfârșit apropiat, de nesigurante și frici, iar pelerinajele mizează pe diferite mortificări, chiar foarte dure. Sunt dedicate pelerinaje Sfintei Fecioare Maria îndurerate.

Prima generație creștină nu are o pietate mariană propriu-zisă, dar din a doua parte a secolului I d.C., prin scrierile și icoanele pictate de Sfântul Evanghelist Luca, creștinii acordă tot mai mult locul de „Sfântă între Sfinți”⁴⁸, Mariei.

Maica lui Dumnezeu a fost cinstită de la început de creștini, iar biserici în cinstea ei apar încă din antichitatea creștină.

Astfel, Papa Liberius are o viziune, un vis, în care Sfânta Fecioară îi cere să-i construiască un lăcaș de cult. Așa se va construi, la jumătatea secolului al IV-lea Bazilica Sf. Maria Maggiore, din Roma. Este restaurată în secolul al XVIII-lea și reprezintă una din cele patru bazilici papale ale Romei⁴⁹. O altă bazilică este Santa Maria Antiqua, din secolul al V-lea, construită tot în Roma.

Se estimează că ar fi în Europa între 400-500 de icoane reprezentând-o pe Sfânta Fecioară de culoare neagră (Madona Neagră)⁵⁰. Modelul ar fi fost icoana sau icoanele pictate de Sfântul Evanghelist Luca.

Rolul Mariei este precizat în Crez, este numită Theotokos de Conciliul de la Efes (din anul 431), iar “diferitele forme de pietate față de Născătoarea de Dumnezeu pe care Biserica le-a aprobat în limitele învățaturii sănătoase și adevărate, în funcție de împrejurările de timp și de loc și după firea și mentalitatea credincioșilor”⁵¹ sunt regăsite și confirmate și de ultimul Conciliu⁵², și se află și în Catehismul Bisericii Catolice⁵³.

⁴⁸ Cf. T. H. Șerban, *Curs*, 11.04.2019.

⁴⁹ www.infotour.ro/; ro.wikipedia/ descărcat la 17.06.2019.

⁵⁰ www.catchy.ro/ descărcat la 17.06.2019.

⁵¹ LG 66.

⁵² Este vorba de “Conciliul Ecumenic Vatican II” (1962-1965).

⁵³ CBC 971-975.

Astfel, Dogma Neprihănitei Zămisliri⁵⁴, Dogma Ridicării cu trupul și sufletul la Cer⁵⁵, încoronarea ei ca Regină în Cer de Fiul ei, declararea ei de Papa Francisc ca Maică a Bisericii sunt intervenții majore ale Magisteriului.

Cultul Sfintei Fecioare și ca mamă ocrotitoare a fiecărui creștin s-a dezvoltat mai întâi în Orient, apoi și în Occident.

În Occident, cultul Sfintei Fecioare Maria a luat amploare treptat, mai ales cu introducerea rugăciunii Rozariului de către Sfântul Dominic⁵⁶. Litanii, rugăciuni, medalii (de exemplu: Scapularul carmelitan, Medalia Miraculoasă) și alte devoțiuni (de exemplu: prima sâmbătă din lună), în urma unor viziuni particulare s-au răspândit în toată Biserica Catolică⁵⁷.

În aparițiile sale, Sfânta Fecioară avertizează asupra unor pericole, aduce speranța vindecării, îndeamnă la credință, la convertire, la rugăciune. Credincioșii se îndreaptă cu convingere către locurile devenite sanctuare mariane pentru a cere protecție, vindecare, îndrumare, binecuvântare.

Fiecare sanctuar marian are istoria sa. Sunt povestiri, legende legate de aparițiile Fecioarei Maria sau de manifestări miraculoase ale icoanelor, statuilor sale, cu vindecări minunate. De asemenea, aparițiile Maicii Domnului sunt legate de anumite aspecte, aduc un anumit mesaj, ceea ce conferă unicitate fiecărui sanctuar închinat ei.

În Spania se află sanctuare mariane la Montserrat, Zaragoza, Torreciudad etc.

Catedrala Nuestra Senora del Pilar din Zaragoza este considerată cea mai veche, închinată Sfintei Fecioare. A fost reconstruită în secolele XVII-XIX, aici au venit ca pelerini și sfinții Ioan al Crucii, Tereza de Avila, Ignațiu de Loyola. Statuia Fecioarei a apărut în mod miraculos în biserică și pe cei aflați acolo în timpul războiului civil din Spania (1936-1939)⁵⁸. La Montserrat, mănăstire benedictină se află statuia „Madona Neagră”, iar „La Moreneta”⁵⁹ din Torreciudad are faima de „Protectoarea familiei”⁶⁰.

⁵⁴ Declarată de Papa Pius al IX-lea, în 1854.

⁵⁵ Declarată de Papa Pius al XII-lea, în 1950.

⁵⁶ Născut în Castilia, a trăit în perioada: 1175-1221 și a întemeiat Ordinul Fraților Predicatori.

⁵⁷ www.sfântacruce.ro/blog/ descărcat la 9.05.2019

⁵⁸ www.redor.ro/ descărcat la 17.06.2019.

⁵⁹ www.pelerinajepaxetunitas.ro/ descărcat la 17.06.2019.

⁶⁰ *Ibidem*.

În Franța sunt sanctuare mariane la Chartres⁶¹, Lourdes, La Salette, Laus, Pellevoisin⁶², Pontmain⁶³, Montligeon, dar sunt și numeroase biserici mărețe închinată Sfintei Fecioare Maria precum: Catedrala Notre Dame din Amiens⁶⁴, Catedrala Notre Dame de la Garde⁶⁵, Catedrala Notre Dame din Lille⁶⁶, Catedrala Notre Dame din Noyon, Catedrala Notre Dame din Paris, Catedrala Notre Dame din Reims⁶⁷, Catedrala Notre Dame din Rouen, Catedrala Notre Dame din Strassbourg, Catedrala Sainte-Marie-Majeure din Marsilia⁶⁸ etc.

În Belgia se pot aminti: Banneux, Beuraing, Catedrala Notre Dame din Tournai.

Sanctuarul de la Fatima din Portugalia este foarte recent, din secolul trecut, se bazează pe aparițiile Sfintei Fecioare unor păstorași cărora le încredințează trei secrete, atingând sfera politicului. Aparițiile Sfintei Fecioare sunt legate de un context istoric, sociopolitic. În 1917, după încheierea aparițiilor (13 mai - 13 octombrie 1917), începe Marea Revoluție Rusă, se încheie în curând Primul Război Mondial și avea să vină după douăzeci de ani un altul. Secretele încredințate de Sfânta Fecioară Luciei pentru suveranul pontif au fost profeții pe care acum le știm ca împlinite.

În Italia: Loreto⁶⁹, Nostra Signora della Guardia⁷⁰, Sanctuarul Maicii Domnului de la Tessara (santa Maria di Non)⁷¹, Orogna⁷², Terasa Padovana⁷³, apoi sunt numeroase biserici, catedrale închinată Maicii Domnului precum: Domul Santa Maria del Fiore⁷⁴, Domul din Milano⁷⁵, Catedrala Santa Maria Assunta din Pisa etc.

⁶¹ Cel mai vechi sanctuar marian din Franța (din sec. al IV-lea), dar reconstruită în secolele XII-XIII, în stil gotic, are 152 de vitralii originale din cele 186 inițiale, și care se remarcă prin culoarea albastră; aici se află expus "Vălul Maicii Domnului"; este monument UNESCO din 1979.

⁶² Au fost 15 apariții ale Sfintei Fecioare. *Pelerinaje-mariane.ro/* descărcat la 22.05.2019.

⁶³ *www.pelerinaje-mariane.ro/* descărcat la 17.05.2019.

⁶⁴ Este cea mai largă catedrală din Franța, Cf. Lucian Dîncă, *Curs*, 6.12.2019.

⁶⁵ Din Marsilia.

⁶⁶ Notre-Dame de la Treille.

⁶⁷ Erau încoronați regii Franței.

⁶⁸ Are rang de bazilică minoră din 1896. Cf. *www.fr.wikipedia.org/* descărcat la 3.06.2020.

⁶⁹ Este vorba de Casa Sfintei Fecioare de la Nazaret în care s-a petrecut Bunavestire și care a fost adusă din Palestina de cruciați în Iliria, apoi ajunge la Loreto.

⁷⁰ Pe la anul 1490 un țăran, Benedetto Pareto are o viziune cu Maica Domnului care îi cere o capelă pe munte; e aproape de Genova.

⁷¹ În Provincia Padova, *www.bru-italia.eu/* descărcat la 17.06.2019.

⁷² *www.catchy.ro /* descărcat la 17.06.2019.

⁷³ În Provincia Padova, *www.bru-italia.eu/* descărcat la 17.06.2019.

⁷⁴ Numită și Biserica Sfânta Maria a Florilor sau Domul din Florența, este a doua biserică din Italia ca mărime, după Bazilica Sfântul Petru din Roma, *www.ro.wikipedia.org/wiki/Domul_Santa_Maria_del_Fiore /* descărcat la 3.06.2020.

⁷⁵ În limba italiană: Duomo di Santa Maria Nascente, este a treia catedrală ca mărime din Italia, este catedrala cu cele mai mari ferestre din lume. Cf. Lucian Dîncă, *Curs*, 29.11.2019.

În Austria: Bazilica Nașterea Sfintei Fecioare Maria din Mariazell⁷⁶.

În Germania, Bavaria: Alteotting⁷⁷.

În Lituania: Sanctuarul marian de la Siluva, Fecioara Maria de la Porțile Zorilor din Vilnius.

În Polonia: Madona Neagră de la Czestochowa, din Mănăstirea Jasna Gora, declarată în secolul al XVII-lea „Ocrotitoarea Poloniei”. Se observă specificul puternic național. Este cel mai important loc de pelerinaj din Europa Centrală și de Est.

În Ungaria: Mariapocs unde se află o icoană a Maicii Domnului Înlăcrimată; icoana originală a fost dusă în Catedrala Sfântul Ștefan din Viena, dar copia rămasă este la fel de miraculoasă.

În România: Sanctuarul de la Maria Radna⁷⁸, Șumuleu-Ciuc⁷⁹, Cacica⁸⁰, de la Mănăstirea carmelitană Snagov⁸¹, Mănăstirea Greco-Catolică Nicula⁸².

Trebuie menționat că există sanctuare mariane naționale și internaționale.

După cum se observă din exemplele prezentate mai sus, în Europa, dar și în întreaga lume există numeroase sanctuare închinare Maicii Domnului.

Acest fapt dovedește încă o dată intervenția miraculoasă plină de iubire și compasiune a Mariei față de fiii ei; grija ce ne-o poartă – luându-și în modul cel mai sublim misiunea încredințată de Isus aflat în agonie pe Cruce – a făcut-o să intervină în mod salvator în fiecare generație, în locuri de la cele mai modeste și până spre inima metropolelor zilelor noastre.

⁷⁶ Are o statuie de prin sec. XII; www.redor.ro/ descărcat la 17.06.2019.

⁷⁷ 1489, statuie din lemn de tei.

⁷⁸ Sanctuarul Diecezei de Timișoara.

⁷⁹ Cel mai important din Transilvania, sanctuar al Diecezei de Alba-Iulia.

⁸⁰ Sanctuarul Diecezei de Iași.

⁸¹ Sanctuarul Arhidiecezei de București.

⁸² www.actualmm.ro/ descărcat la 17.06.2019.

1.3 Sanctuarul de la Lourdes

Biserica Catolică are o nouă dogmă de credință confirmată de Papa Pius al IX-lea, în anul 1854 și anume că Sfânta Fecioară Maria a fost ferită de la nașterea ei de „Păcatul strămoșesc”, cel făcut de protopărinții noștri Adam și Eva și care s-a transmis la toți urmașii lor.⁸³

În Biserica Catolică se credea de multă vreme acest lucru, dar în mod oficial este decretat ca dogmă de credință abia la jumătatea secolului al XIX-lea.⁸⁴

Franța, după Revoluția de la 1789 a început să promoveze o societate laică, fără Dumnezeu. În popor se propagase și se propagau idei anticlericale, ateiste. Credința în Franța slăbise foarte mult și iată că la patru ani de la declararea dogmei Neprihănitei Zămislirii, Sfânta Fecioară Maria alege să confirme veridicitatea dogmei, tocmai în Franța, prin apariții și mesaje, la Lourdes.

Sanctuarul care s-a dezvoltat la Lourdes este poate cel mai reprezentativ, pentru că are la bază apariții ale Sfintei Fecioare, are o confirmare a unei învățături a Bisericii, are un izvor miraculos indicat de Maica Sfântă și are ca scop vindecarea trupeză și sufletească.

Aici s-au făcut multe convertiri, vindecări sufletești și trupeză, dar Biserica Catolică a recunoscut doar 70⁸⁵ din cele peste 5000.

Localitatea Lourdes este un orașel, care număra în jur de 4000 de locuitori în anul 1858⁸⁶, situat în sudul Franței, la baza Munților Pirinei, străbătut de râul Gave de Pau.

În ultimii ani, populația acestui orașel a ajuns la circa 15.000 de locuitori⁸⁷, are în jur de 270 hoteluri, este vizitat de peste 5 milioane de turiști pe an, este cel mai vizitat loc de pelerinaj catolic din Europa și chiar din lume.⁸⁸ Se estimează că vin anual peste 80.000 de bolnavi, aici.

Așa cum este relatată istoria aparițiilor de la Lourdes, la 11.02.1858, o tânără de 14 ani, Bernadette Soubirous ieșise să adune lemne pentru foc, împreună cu sora și verișoara ei, în apropierea peșterii La Massabielle și vede o doamnă frumoasă apărută din lumină albă. Doamna îi cere să-i spună parohului să clădească o capelă în acel loc. În total au fost 18 apariții.

⁸³ CBC 485-510.

⁸⁴ Vezi și: www.e-communio.ro/stire2222-neprihanita-zamislire-o-dogma-incomoda/ accesat în 8.05.2019.

⁸⁵ Cf. https://en.wikipedia.org/wiki/Sanctuary_of_Our_Lady_of_Lourdes, accesat la 22.02.2022.

⁸⁶ www.medicinistii.ro/ descărcat la 11.04.2019.

⁸⁷ www.calatorim.ro/ descărcat la 11.04.2019.

⁸⁸ www.oltetur.ro/ descărcat la 11.04.2019.

Parohul nu o crede pe Bernadeta și îi cere de fiecare dată să-și spună numele acea doamnă. Bernadeta avea probleme de sănătate, era analfabetă, nici nu făcuse Prima Împărtășanie și nici nu avea o credință prea mare.

Sfânta Fecioară își spune numele de „Neprihănită Zămislire” abia către sfârșitul aparițiilor. Această denumire, repetată de Bernadette până ajunge la părintele paroh îl miră pe acesta și este mobilul acceptării destul de repede din partea ierarhiei Bisericii Catolice, ca fiind veridice aparițiile și cererea Sfintei Fecioare.

Oamenii aud și încep să se adune la grotă și nu doar din împrejurimi, astfel că dorința Sfintei Fecioare de a se veni în pelerinaj începe să prindă contur.

Fecioara Maria o călăuzește pe Bernadeta în descoperirea unui izvor, care la ora actuală este captat și folosit atât pentru îmbăieri în loc special amenajat, mai ales pentru bolnavi, cât și ca izvor pentru toți pelerinii care vin la Grota de la Massabille și pot să bea și să-și dea pe față - ca o spălare - conform indicațiilor Mariei.

Bernadeta va suferi din cauza autorităților civile și ecleziastice umiliri și chiar internări la ospiciu. Familia Bernadetei este săracă, cu datorii, ajunge să locuiască în închisoarea târgului.

Odată acceptată minunea aparițiilor, se construiește o primă bazilică numită „Crypta”, în perioada 1863-1866. În acea perioadă a lucrat și tatăl Bernadetei la construirea acestui prim edificiu.

Bernadeta va deveni călugăriță, suferă enorm și moare după câțiva ani. Sfânta Fecioară îi spusese că nu va fi fericită aici pe pământ, dar dincolo și că va putea să mijlocească haruri și vindecări pentru alții.

La ora actuală peste prima biserică se află etajat o a doua și peste a doua cea de a treia biserică. Crypta a devenit loc de adorație a Sfântului Sacrament. Deasupra Bazilicii Rozariului se află Bazilica Imaculatei ⁸⁹.

În 1958 a mai fost construită, în fața acestora și în subsol, Bazilica Sf. Pius al X-lea, având o capacitate pentru 25.000 de persoane.⁹⁰

În fața Bazilicii Rozariului se află o esplanadă cu două brațe prin care se poate ajunge la bazilica superioară, mulți o aseamănă cu brațele Mariei care-și îmbrățișează copiii veniți acolo. Pe acolo sunt purtate de către voluntari, persoanele bolnave, cu dizabilități, aflate în cărucioare.

⁸⁹ Are o capacitate pentru 1.500 de credincioși, a fost construită în 1899; www.sunphoto.ro/ descărcat în 11.04.2019.

⁹⁰ Cf. Petru Pecican, *Lourdes. Oază a păcii lăuntrice*, Arad 2000.

Procesiunile de după Liturghie, sau după recitarea Sfântului Rozariu se fac cu lumânări aprinse, spre Grotă, unde este amplasată o statuie asemănătoare cu doamna frumoasă văzută de Bernadeta. Spațiul este de-a lungul râului Gave.

Prima biserică, Cripta a fost consacrată în anul 1866, naosul este mic, se remarcă prin pilonii groși, masivi care susțin bazilica superioară. Intrarea în Criptă este dominată de statuia Sfântului Petru și în partea opusă de cea a Papei Pius al X-lea. Pereții și coridorul Criptei sunt plini de plăcuțe de marmură – ex-voto-uri.⁹¹

Biserica construită deasupra stâncii grotei din Massabielle a devenit rapid neîncăpătoare pentru numărul tot mai mare de pelerini și era și greu accesibilă. De aceea s-a realizat bazilica inferioară, cu fonduri nu doar din Franța, dar din întreaga lume. Părintele Remi Sempe s-a ocupat de realizarea acesteia până la moartea sa, în 1901.

Bazilica Notre-Dame-du-Rosaire⁹² a fost consacrată în anul 1901, este cunoscută sub numele de „bazilica inferioară” pentru a se distinge de Bazilica Imaculatei, care este supranumită „bazilica superioară” și de Bazilica Sf.Pius X, care este numită „bazilica subterană”, toate făcând parte din complexul Sanctuarului de la Lourdes, care include și Biserica Sainte-Bernadette. De asemenea, orașul Lourdes are în centrul său și o biserică parohială.

Bazilica Rozariului a fost construită în perioada 1883-1889, după planurile lui Leopold Hardy.⁹³ Au fost necesare lucrări extinse de pregătire a terenului, iar piatra de temelie a fost binecuvântată la 16.07.1883, adică exact la 25 de ani de la ultima apariție a Sfintei Fecioare Bernadetei.(Vezi Anexa 1).

Decorarea interioară și exterioară s-a realizat cu scene ale misterelor din Rozariu. Un renumit mozaist franco-italian, Giandomenico Facchina a realizat în 1894 panouri mari de mozaic, dar au lucrat și alți mari artiști ai vremii. În anul 1907 au fost finalizate turnurile care încadrează fațada, iar Crucea și coroana de pe cupolă au fost instalate în 1923 și aurite după alți 5 ani. Această bazilică primește titlul de „bazilică minor” în anul 1926.

Din cauza umidității, a infiltrațiilor de apă, mozaicurile au avut de suferit și la începutul secolului XXI a fost necesară o restaurare. Decorarea exterioară a fațadei cu mozaicuri a fost

⁹¹ Cf. en.wikipedia.org/wiki/Sanctuary_of_Our_Lady_of_Lourdes/ descărcat la 11.08.2020.

⁹² Biserica Sfânta Maria a Rozariului sau Bazilica Maica Domnului a Rozariului sau Bazilica Rozariului.

⁹³ Cf. fr.wikipedia.org/wiki/Basilique_Notre-Dame-du-Rosaire_de_Lourdes/ descărcat la 11.08.2020.

îmbunătățită⁹⁴ în atelierul părintelui sloven Marko Ivan Rupnik⁹⁵, un artist renumit al timpului nostru, care a lucrat și în România.

La exterior, bazilica se deschide pe o mare esplanadă, care poate reuni până la 80.000 de vizitatori, cu două brațe simetrice sau rampe de acces semicirculare, care sunt susținute de structuri cu arcade și care duc la Bazilica Imaculatei situată deasupra ei.

Tot spre Bazilica Imaculatei se poate ajunge însă și pe scările situate tot simetric, de o parte și de alta a fațadei Bazilicii Rozariului, precum și a Criptei. Rampele de acces către bazilica superioară au fost realizate după planurile arhitectului orașului Lourdes: Jean-Marie Lacrampe.⁹⁶

Arcadele amplasate în partea dinspre Râul Gave de Pau sunt deschise circulației credincioșilor care merg fie la Grotă, fie la bazinele de înot, dar cele din partea opusă, adică dinspre munte încadrează trei capele semicirculare în formă de abside sculptate în stâncă. Ele au fost date cultului la mult timp după realizarea bazilicii. Cea mai apropiată dintre capele este închinată Sfintei Fecioare din Guadalupe.⁹⁷

Următoarea capelă este dedicată Sfintei Bernadeta, este decorată cu un mozaic mare aurit, proiectat de Edgard Maxence și care o reprezintă pe Sfânta Fecioară înconjurată de îngeri, iar mai jos este o statuie a Sfintei Bernadeta.⁹⁸ (Vezi Anexa 2).

A treia capelă este închinată Sfântului Pascal Baylon⁹⁹ și are statuia expusă aici.

Arcadele susțin statui ale sfinților care au avut o devoțiune deosebită față de Sfânta Fecioară.

Deasupra timpanului portalului de la intrarea în Bazilica Rozariului se află un grup statuar de culoare albă care o înfățișează pe Sfânta Fecioară cu Pruncul Isus, care îi dau un Rozariu Sfântului Dominic. Sculptura este opera lui Henri-Charles Maniglier și a fost donată de arhitect.¹⁰⁰ (Vezi Anexa 3).

Bazilica este proiectată în plan cruce greacă, în jurul cupolei centrale se află capele decorate cu mozaicuri realizate de Giandomenico Facchina și care ajută la meditarea celor 15 mistere¹⁰¹ ale

⁹⁴ A fost inaugurată la 8.12.2007.

⁹⁵ A realizat decorarea cu mozaicuri a Mănăstirii carmelitane de la Ciofliceni.

⁹⁶ Cf. fr.wikipedia.org/wiki/Basilique_Notre-Dame-du-Rosaire_de_Lourdes/ descărcat la 11.08.2020.

⁹⁷ La Guadalupe este cel mai important sanctuar marian din Continentul America, respectiv Mexic.

⁹⁸ Cf. fr.wikipedia.org/wiki/Basilique_Notre-Dame-du-Rosaire_de_Lourdes/ descărcat la 11.08.2020.

⁹⁹ Papa Leon al XIII-lea l-a numit pe Sf. Pascal Baylon, în anul 1897, patron al Congreselor Euharistice.

¹⁰⁰ Cf. fr.wikipedia.org/wiki/Basilique_Notre-Dame-du-Rosaire_de_Lourdes/ descărcat la 11.08.2020.

¹⁰¹ Misterele de bucurie, de durere și de slavă ale Rozariului.

Rozariului; aceste mozaicuri deosebit de frumoase suplinesc lipsa geamurilor, care se datorează locației și configurației bazilicii.

Deasupra altarului principal este un mozaic mare, datorat lui Maxence și care o reprezintă pe Sfânta Fecioară înconjurată de mulți îngeri, cu brațele deschise, în semn de bun venit pentru pelerini și cu deviza: „Par Marie à Jesus”¹⁰². (Vezi Anexa 4).

Cele 15 mozaicuri reprezentând misterele Rozariului sunt mozaicuri realizate de artiști diferiți și suprafața acestora este de 104 metri pătrați. Schema mozaicurilor a fost fixată în 1894 de Mechior Doze. (Vezi Anexele 5, 6, 7).

Misterele de lumină¹⁰³ ale Rozariului realizate de Marko Ivan Rupnik, se află în exteriorul bazilicii, după cum a avut spațiu disponibil, iar aceste mozaicuri se remarcă prin modernismul lor.

Orga bazilicii a fost construită în anul 1897 de către Aristide Cavaille-Coll și modificată succesiv, în anul 1971 de o firmă spaniolă, iar în perioada 2002-2005 de compania Pesce Feres. Orga a fost inițial inaugurată la 30.05.1897 de către Charles-Marie Widor, posedând trei claviaturi cu 56 de clape și un pedalier care asigură 30 de note muzicale, cu transmisie mecanică.¹⁰⁴

Bazilica Imaculatei a fost construită în perioada 1862-1871 și a fost consacrată în anul 1876. Această bazilică a fost proiectată de arhitectul Hippolyte Durand în stil neogotic, a fost construită pe vârful stâncii de deasupra Grotei și lângă Bazilica Rozariului, dând impresia ca iese direct din stînca din Massabille.

În exterior, deasupra intrării se află un mozaic care îl înfățișează pe Papa Pius al IX-lea, cel care a proclamat „Dogma Neprihănitei Zămisliri a Sfintei Fecioare Maria”, în anul 1854.

Ceasul cântă „Ave Maria”, clopotele – denumite: Jeanne-Alphonsine, Genéviève-Felicie, Hermine-Benoîte, Cecile-Gastine – cântăresc 2 tone, 1,8 tone, 1,1 tone și respectiv 0,8 tone.¹⁰⁵

Numită și bazilica superioară are 51 de metri lungime, 21 de metri lățime și 19 metri înălțime.

Are un naos împărțit în nouă părți egale, are numeroase vitralii care înfățișează scene din viața Sfintei Fecioare, până la declararea „Dogmei Neprihănitei Zămisliri”.¹⁰⁶

¹⁰² Prin Maria la Isus sau cu Maria la Isus.

¹⁰³ Misterele de lumină au fost introduse în anul 2003 de Papa Ioan Paul al II-lea.

¹⁰⁴ Cf. fr.wikipedia.org/wiki/Basilique_Notre-Dame-du-Rosaire_de_Lourdes/ descărcat la 11.08.2020.

¹⁰⁵ Cf. en.wikipedia.org/wiki/Basilica_of_Our_Lady_of_the_Immaculate_Conception/ descărcat la 11.08.2020.

¹⁰⁶ Cf. en.lourdes-infotourisme.com/web/EN/340-basilique-de-l-immaculee-conception.php/ descărcat la 11.08.2020.

Biserica Sfânta Bernadeta este cea mai recentă, a fost consacrată în anul 1988. Este construită vis-a-vis de Grotă, peste Râul Gave, pe locul unde a stat Bernadette în timpul ultimei apariții a Maicii Domnului. Construcția este modernă, simplă, dar realizată în culori deschise, cu foarte multă lumină naturală în naos, ceea ce îi conferă strălucire. A fost proiectată de arhitectul Jean-Paul Felix.¹⁰⁷

Sanctuarul de la Lourdes impresionează pelerinii prin credința afișată de bolnavi, prin devotamentul însoțitorilor acestora, prin sentimentul de pace prezent în întreaga zonă.

Nu sunt de lăsat deoparte nici ordinea, respectul afișat de pelerini, condițiile civilizate întreținute de autorități, precum și organizarea impecabilă a evenimentelor din partea autorităților.

Sunt zeci de mii de minuni înfăptuite la Lourdes, dar validate de Comitetul Medical Internațional peste 5.000, iar de Biserică sunt recunoscute mai puțin de 100 de vindecări miraculoase.

În concluzie am prezentat în acest capitol atât semnificația termenilor sanctuar și pelerinaj, cât și o scurtă istorie a lor, ca o prelungire până în zilele noastre. De asemenea, după o exemplificare de sanctuare mariane în Europa, am descris succint Sanctuarul Lourdes și istoria sa.

Urmează în capitolul al doilea să vorbesc despre situația sociopolitică și contextul aparițiilor Sfintei Fecioare de la Lourdes, precum și despre o scurtă istorie a cultului adus Maicii Domnului.

¹⁰⁷ *Ibidem.*

CAPITOLUL 2 . NEPRIHĂNITA ZĂMISLIRE

2.1. Contextul sociopolitic și religios din Franța secolului al XIX-lea

Revoluția de la 1789, Imperiul lui Napoleon Bonaparte au generat schimbări ireversibile. Bunurile Bisericii în mare parte au trecut în mâinile laicilor în urma primei mari secularizări a societății franceze. Doar papa mai păstrează încă o putere temporală, dintre principiile ecleziastice. Este integrată în legislație libertatea cultelor, astfel că francezii se pot declara necatolici, necreștini. Biserica va pierde controlul asupra etapelor existenței umane prin crearea stării civile, dar și controlul asupra învățământului.¹⁰⁸

Restaurarea monarhiei prin dinastia burbonică¹⁰⁹ duce prin acordul din 1822 la reînnoirea Concordatului din 1801. Regele Carol al X-lea¹¹⁰ însă îi îndepărtează pe iezuiți¹¹¹, iar după Revoluția din iulie 1830¹¹², Biserica Catolică nu mai este recunoscută ca religie de stat, ci numai ca religie a majorității francezilor. Mișcarea catolică era destul de întărită și se implică în politică, luptă pentru libertatea învățământului, obține un vădit succes.¹¹³

Restaurația catolică a deteminat o opoziție puternică din partea burgheziei liberale, iar ordonanțele lui Carol al X-lea care suprimau libertatea presei au dus la revolta populației pariziene, în 27-29 iulie 1830. Acum resentimentele împotriva regimului capătă un ton violent anticlerical. Începe să se liniștească spiritele și catolicii acceptă în final un nou rege în persoana lui Ludovic-Filip.¹¹⁴ Acesta face parte din dinastia Bourbon-Orleans și este rege până la 24 februarie 1848.¹¹⁵

Noua Republică franceză proclamată la 25 februarie 1848 părea că este soluția optimă și că îi unește pe toți: democrați, clerici, catolici liberali, catolici conservatori. Euforia este de scurtă durată.

¹⁰⁸ Cf. Jean Comby, *Să citim Istoria Bisericii*, trad. Mariana Petrișor, vol. 2, București 2000, 93.

¹⁰⁹ În anul 1814.

¹¹⁰ A fost rege în perioada: 1824-1830.

¹¹¹ Papa Pius al VII-lea reconstituie în 1814 ordinul iezuiților, care este admis cu reticențe în Franța. Trebuie menționat că iezuiții aveau profesorii cei buni, o mare experiență în ceea ce privește educația, învățământul.

¹¹² Este acceptat noul rege Ludovic-Filip.

¹¹³ Cf. Ludwig Hertling, *Istoria Bisericii*, trad. Emil Dumea, Iași 1998, 487.

¹¹⁴ Cf. Jean Comby, *Să citim Istoria Bisericii*, 102.

¹¹⁵ Cf. www.ro.wikipedia.org/wiki/Ludovic-Filip_al_Frantei/ descărcat la 2.06.2020.

Așa cum la Revoluția din 1830 Lamennais împreună cu prietenii săi: Lacordaire, Montalembert, de Coux, Gerbet fondează ziarul „Viitorul” la fel la Revoluția din 1848 Lacordaire (devenit dominican), Ozanam și abatele Maret fondează ziarul „Era nouă”.

Lamennais afirma în 1830 că „lumea va fi regenerată prin libertate, iar libertatea regenerată de Dumnezeu”.¹¹⁶ El propunea o reînnoire a Bisericii și a societății susținând libertatea de conștiință și de cult fără vreo distincție, separarea dintre Biserică și stat, libertatea presei, libertatea de asociere, descentralizarea. În 1834 își va exprima ura față de orice fel de tiranie și încrederea în popor, folosind atât termeni biblici, cât și termeni din literatura romantică a epocii.

Biserica Restaurației¹¹⁷ încearcă cu succes reîncreștinarea maselor populare a căror credință și practică religioasă a fost puternic zdruncinată după anul 1789, de asemenea își reorganizează seminariile, care scapă de sub tutela statului. În această perioadă cresc hirotonirile de preoți, de la 500 în timpul lui Napoleon Bonaparte, la 2357 în anul 1829. Într-o jumătate de secol apar 5000 de parohii noi, apar congregații religioase noi cu aplecare spre nevoile timpului - educație, îngrijire bolnavi, ajutorarea săracilor - se înmulțesc asociațiile evlavioase și caritative, confreriile¹¹⁸ și diferite alte opere¹¹⁹. Este timpul unor apariții ale Sfintei Fecioare Maria¹²⁰, dar și timpul activității parohului din Ars, Jean-Marie Vianney¹²¹, care dă strălucire funcției modeste de preot de țară.¹²²

În acest secol credința creștină se maturizează, în toată Europa; apar persoane care duc viață de sfințenie și vor fi canonizate ulterior.

În Franța, deplina libertate a învățământului este câștigată în anul 1850 și Biserica Catolică va avea o perioadă de strălucire în timpul Împăratului Napoleon al III-lea¹²³. Soția acestuia, Împărăteasa Eugenia era credincioasă și a ajutat Biserica. Împăratul în schimb nu era religios și a

¹¹⁶ Cf. Jean Comby, *Să citim Istoria Bisericii*, 104.

¹¹⁷ Este vorba de perioada: 1815-1870.

¹¹⁸ De exemplu apare Confreria Sfântului Vinčențiu de Paul în 1833, care a avut un impact foarte important în prima jumătate a secolului al XX-lea, în România, prin aducerea unor Fiice ale Carității (printre care Sora Pucci care va deveni o mare prietenă a Reginei Maria) de către Vladimir Ghika în București. Acestea vor realiza spitalul preluat abuziv în 1948 de comuniști și care este cunoscut de noi astăzi ca Spitalul Parhon, din apropierea Bisericii Franceze.

¹¹⁹ Se dezvoltă evlavia la Preasfânta Inimă a lui Isus, apare Adorația perpetuă la Preasfântul Sacrament în 1837, apar devoțiuni: Rozariul viu (1826), Medalia miraculoasă (1837).

¹²⁰ La Salette (1846), Lourdes (1858), Pontmain (1871).

¹²¹ A trăit în perioada: 1786-1859.

¹²² Cf. Jean Comby, *Să citim Istoria Bisericii*, 94- 98.

¹²³ A fost împărat în perioada: 1852-1870.

avut o poziție stranie în sensul că îl apăra pe Papa de la Roma¹²⁴, dar ajuta intens mișcarea naționalistă italiană care era potrivnică Sfântului Scaun.

În acest timp, sub conducerea împăratului, în Franța a luat amploare anticlericalismul francez. Acest curent va prelua conducerea după căderea celui de-al Doilea Imperiu în 1870.¹²⁵

Tot în acest timp se acutizează controversa dintre credință și rațiune, dintre știință și credință. În această perioadă sunt puse în discuție creștinismul mai ales catolicismul, de către filosofie și știință.

Kant afirma că nu putem ajunge la Dumnezeu pe calea rațiunii, pozitivistul Auguste Comte nega supranaturalul, Renan îl reduce pe Isus Cristos la umanitatea sa.¹²⁶

Tot în această perioadă se afirmă ultramontanismul¹²⁷ în opoziție cu galicanismul¹²⁸, cu atât mai mult cu cât catolicii sunt indignați de deposedarea papei de statele sale.

De asemenea, papa sub presiunea unor episcopi va condamna erorile timpului reprezentate de raționalism, galicanism, socialism, liberalism, astfel încât pare să fie reticent la întreaga societate modernă. Există controverse și în sânul Bisericii Catolice, nu numai între Biserică și lumea modernă.

O parte dintre catolici doreau restaurarea acelei Biserici de dinainte de anul 1789, o altă parte erau deschiși liberalismului. Biserica Catolică se credea adesea obligată să lupte împotriva liberalismului, iar papa propune convocarea unui conciliu¹²⁹, la Vatican, în 8 decembrie 1869.¹³⁰

Menționez că Papa Pius al IX-lea și-a început pontificatul în 1846 prin „amnistia infraționilor politice și concesiunea unei constituții democratice”¹³¹ părănd să simpatizeze cu mișcarea pentru unificarea Italiei.

Societățile naționaliste secrete l-au influențat pe noul papă să alunece pe un teren politic periculos și au înscenat în acest scop manifestații de entuziasm.

¹²⁴ Este vorba de Papa Pius al IX-lea (1846-1878), care a avut un pontificat lung și cu multe provocări.

¹²⁵ Cf. Ludwig Hertling, *Istoria Bisericii*, 487-488.

¹²⁶ Cf. Jean Comby, *Să citim Istoria Bisericii*, 112.

¹²⁷ Cf. www.en.wikipedia.org/ descărcat la 2.06.2020: ultramontanismul este “o concepție politică clericală în cadrul Bisericii Catolice, care pune un accent puternic pe prerogativele și puterile Papei”.

¹²⁸ Cf. www.dexonline.ro/definitie/galicanism/ descărcat la 2.06.2020: “doctrină politico-religioasă care apară libertățile organizatorice ale Bisericii Catolice din Franța față de papă”.

¹²⁹ Conciliul I Vatican (1869-1870), este întrerupt din cauza războiului dintre Franța și Germania. La acest conciliu au participat doar episcopi din Europa.

¹³⁰ Cf. Jean Comby, *Să citim Istoria Bisericii*, 94.

¹³¹ Cf. Ludwig Hertling, *Istoria Bisericii*, 495.

Tot aceste societăți secrete, în anul 1848, când papa nu a vrut să participe la războiul de eliberare al Sardiniei au dezlănțuit în Roma o revoluție deschisă.

Papa s-a refugiat atunci la Gaeta, în Napoli, iar în Roma a fost proclamată republica sub conducerea lui Giuseppe Mazzini, din februarie până în iulie 1849.¹³²

Armata franceză ocupă Roma și papa revine. Din exterior părea că e bine, că ordinea se restabilise, dar în interiorul Italiei, patrioții unioniști înțeleg că unitatea țării va trebui făcută nu cu papa, ci împotriva lui.

Regatul Sardiniei condus de Victor Emanuel al II-lea¹³³, precum și prim ministrul său Cavour¹³⁴ au început să meargă și în politica internă pe linia anticlericalismului și l-au atras și pe Napoleon al III-lea, care i-a ajutat în războiul contra austriecilor, în vederea eliberării teritoriilor italiene.

Austriecii au fost înfrânți de francezi, în anul 1859, iar papa însuși cere trupelor austriece să se retragă din nordul Statului Pontifical. Giuseppe Garibaldi va ataca trupele papale în același an și le va învinge.

Papa rămâne cu Roma și Lazio, dar și aici apărat de garnizoana franceză a lui Napoleon al III-lea, până în 1870. Împăratul francez nu-l abandonează pe papa din cauza sentimentelor catolicilor francezi.

În iulie 1870 trupele franceze părăsesc Italia din cauza izbucnirii războiului dintre Franța și Germania¹³⁵, iar Napoleon al III-lea¹³⁶ va fi înfrânt, cade prizonier la Sedan în 2 septembrie 1870.¹³⁷

Imediat Garibaldi va ataca Roma și la 20 septembrie 1870, papa predă cetatea și se închide în Vatican refuzând tratativele, chiar și legea garanțiilor din 13 mai 1871.¹³⁸

Căderea Imperiului lui Napoleon al III-lea în septembrie 1870 a fost însoțită de violențe anti-clericale la Paris. Noul guvern instalat în urma alegerilor din februarie 1871 avea o majoritate rurală și conservatoare care milita pentru o restaurare a monarhiei.

¹³² *Ibidem.*

¹³³ În perioada: 1849-1878.

¹³⁴ Cavour, prim ministru în perioada: 1852-1861; a fost unul din marii oameni de stat ai secolului al XIX-lea.

¹³⁵ La 19 iulie 1870 era declarant războiul dintre Franța și Germania.

¹³⁶ Este înlăturat la 4.09.1870.

¹³⁷ Cf. Jean Comby, *Să citim Istoria Bisericii*, 114.

¹³⁸ Cf. Ludwig Hertling, *Istoria Bisericii*, 496.

În aceste condiții populația pariziană se revoltă și proclamă în martie 1871, Comuna din Paris. Au loc lupte sângeroase cu trupele guvernamentale. Comuna îi execută pe ostatici printre care un episcop și 24 de preoți.

Franța este îngrozită de socialism și de Revoluție. De aceea, în anii următori, regimul favorizează Biserica, se construiește Bazilica Sacre-Cœur, se organizează pelerinaje¹³⁹ la Lourdes, la Paray-le Monial etc.¹⁴⁰

Fenomenul de secularizare se răspândește din Franța în toată Europa și apoi în celelalte continente. Guvernele înțeleg să controleze starea civilă, învățământul, asistența socială, iar Biserica se va considera deposedată de acestea și catolicii vor încerca să-și apere Biserica, credința.

După anul 1875 Franța va avea o constituție republicană, iar după anul 1879 toate mecanismele statului trec în mâinile republicanilor.

Un republican este un admirator al Revoluției din 1789, „care i-a salvat pe francezi din robia în care îi mențineau nobilii și preoții”, „este un moștenitor al «luminilor» adesea pozitivist și francmason” și care crede „în progresul nelimitat al științei”¹⁴¹.

Pentru republican, catolicul este un adversar politic, care vrea restaurarea monarhiei „și martorul unei religii obscurantiste, care trebuie să dispară”¹⁴².

Gambetta¹⁴³ încă din 1870 afirmase că dușmanul este clericalismul. Republicanii au încurajat anti-clericalismul, realizând opere paralele cu cele ale Bisericii, astfel că a fi republican echivala cu a fi dușmanul religiei. În asemenea circumstanțe părea imposibil ca un catolic să fie republican.¹⁴⁴

Institutele educative ale iezuiților au fost închise în 1880, în 1881 școlile au devenit laice, în 1882 s-a aprobat divorțul, în 1886 a fost abolit învățământul religios, în 1904 au fost închise peste 14.000 de școli catolice, s-au rupt relațiile cu Sfântul Scaun, în 1905 statul a naționalizat bunurile Bisericii, statul și Biserica s-au separat.¹⁴⁵

¹³⁹ De către asumpționiști, care fondează și un săptămânal numit „Pelerinul”.

¹⁴⁰ Cf. Jean Comby, *Să citim Istoria Bisericii*, 118-119.

¹⁴¹ Cf. Jean Comby, *Să citim Istoria Bisericii*, 120.

¹⁴² *Ibidem*.

¹⁴³ Leon Gambetta (1838-1882), republican, a fost președintele consiliului de miniștri în perioada: 14.11.1881-31.12.1882. Cf. www.ro.wikipedia.org/wiki/Leon_Gambetta/ descărcat la 3.06.2020.

¹⁴⁴ Cf. Jean Comby, *Să citim Istoria Bisericii*, 121.

¹⁴⁵ Cf. Ludwig Hertling, *Istoria Bisericii*, 488.

În concluzie secolul al XIX-lea apare destul de agitat, cu suișuri și coborâșuri în lupta pentru democrație și de multe ori libertatea ajunge să fie pusă în opoziție cu credința.

În acest secol Biserica Catolică din Franța se maturizează, catolicii învață să lupte pentru drepturile lor, iar excesele, radicalitatea nu vor avea ultimul cuvânt.

Cu o asemenea privire asupra contextului sociopolitic din Franța, înainte și după aparițiile Sfintei Fecioare Maria la Lourdes putem observa intervenția oportună și miraculoasă a Maicii Domnului, care confirmând dogma „Neprihănitei Sale Zămisliri” a întins oamenilor o mână salvatoare de a găsi întărire în credința creștină. Iubirea maternă a Mariei a găsit modalitatea delicată prin care să-și ajute fiii adoptivi. Acest lucru ne este demonstrat în continuare prin faimoasele apariții de la Fatima¹⁴⁶ și Medjugorie¹⁴⁷, cel puțin.

Este atât de puternică iubirea lui Dumnezeu pentru oameni încât, oamenii nu reușesc să se distrugă, iar Maria a colaborat în mod perfect la Planul Său salvific, așa cum voi prezenta în următoarele subcapitole.

2.2 Mariologie

Sfânta Fecioară Maria este mama lui Mesia. Ea a fost alesă din totdeauna de Dumnezeu pentru această misiune. Importanța acordată mamei lui Isus, în tradiția creștină se conturează din revelația biblică. Evangheliștii au fost concentrați pe transmiterea evenimentelor la care cei doisprezece apostoli au fost martori, respectiv pe redarea vieții publice a lui Isus, de la Botezul Său în Iordan și până la Paște.

Astfel, relatări despre copilăria lui Isus apar mai târziu. Evanghelistul Marcu¹⁴⁸ le ignoră, el o amintește pe mama lui Isus doar de două ori: „Au venit mama și frații lui și stând afară, au trimis la el ca să-l cheme. [...] Oricine face voința lui Dumnezeu, acela îmi este frate și soră și mamă” (*Mc* 3,31-35); „Nu este acesta lemnarul, fiul Mariei [...]?” (*Mc* 6,3).

¹⁴⁶ Sf. Fecioară a apărut la trei păstorași în mai-octombrie 1917.

¹⁴⁷ Apariții unor vizionari din 1981 și până astăzi.

¹⁴⁸ Evanghelia după Marcu a fost scrisă în perioada 65-70, Evanghelia după Matei a fost scrisă în perioada 70-75, iar Evanghelia după Luca a fost scrisă în perioada 75-80, cf. Wilhelm Dancă, *Mysterium Christi. Meditații la Evenghelia după Matei*, Editura Ratio et Revelatio, Oradea 2021, 12.

Similar Evanghelistului Marcu, Sfântul Paul¹⁴⁹ își va centra evanghelizarea sa pe „Moartea și Învierea” lui Isus Cristos, insistând pe vechea formulare iudeo-creștină, că Isus este Mesia și fiu al lui David, că prin El s-au împlinit promisiunile din Vechiul Testament (*Gal 3,16*). Cu toate că este Fiul lui Dumnezeu și nașterea Sa minunată, Isus rămâne solidar cu restul lumii, cu rasa umană.¹⁵⁰

Evanghelistul Matei, scriind pentru creștinii proveniți din iudaism, pune accentul pe Iosif tatăl purtător de grijă al lui Isus, care provenea din tribul lui David.

Astfel, Iosif este beneficiarul mesajelor cerești și el dă numele Isus, fiului Fecioarei Maria. Găsim referiri la Maria doar ca soție a lui Iosif, ca mamă a lui Emanuel și toate încadrate în profețiile Vechiului Testament (*Mt 1,16; 1,18-25*). Magii găsesc „copilul împreună cu Maria, mama lui.” (*Mt 2,11*). În vis Iosif este anunțat să fugă în Egipt, în puterea nopții sau să se întoarcă: „ia copilul și pe mama lui” (*Mt 2,13-14; 2,20-21*).

Luca, în Evanghelia sa, pune în lumină persoana Mariei. Evanghelia sa se adresează creștinilor proveniți dintre păgâni, el însuși nefiind de origine iudaică și nici martor ocular al evenimentelor mântuirii lui Isus. Poate din aceste motive Evanghelistul Luca se documentează temeinic, inspirându-se și din Evangheliile lui Matei, lui Marcu și nu omite să ne transmită „copilăria lui Isus”. Tot Luca este și autorul Faptelor Apostolilor.

Astfel, Maria este fecioara logodită cu Iosif, la care este trimis Îngerul Gabriel. Salutarea îngerului va deveni rugăciunea cea mai recitată de creștini. (*Lc 1,26-38*)

Maria merge să o viziteze pe vara sa Elisabeta, mama lui Ioan Botezătorul și copilul Ioan tresaltă de bucurie la glasul Mariei. (*Lc 1,39-56*).

Nașterea lui Isus, prezentarea la Templul din Ierusalim, regăsirea lui Isus când se pierduse de părinți, la vârsta de 12 ani, fac referire la Maria, ca mamă cu responsabilități și ca persoană credincioasă, care meditează în inima sa, la evenimente, cuvinte, fapte, profeții. (*Lc 2,5-7,16-19,33-35,48,51*).

Maria este în Cenacol și se roagă cu apostolii, la înființarea Bisericii, prin Coborârea Sfântului Duh (*Fap 1,14*).

¹⁴⁹ Sf. Paul subliniază împlinirea promisiunii făcută de Dumnezeu lui Abraham (*Gen 12,7*) în scrisoarea sa către Galateni (*Gal 3,16*), și face o paralelă între Eva (*Gen 3,20*) și Sfânta Fecioară Maria (*Gal 4,4*).

¹⁵⁰ Cf. Pierre Grelot „Marie dans l' Ecriture sainte”, în *Dictionnaire de Spiritualité. Ascétique et Mystique. Doctrine et Histoire, Marie (Sainte Vierge)*, 409-482, aici 409-423.

Evangelistul Ioan încadrează viața publică a lui Isus între nunta din Cana Galileii (*In* 2,1-5,12), când Maria intervine la Fiul ei, în favoarea mirilor rămași fără vin și Răstignire (*In* 19,25-27), când Isus în agonie îi trasează Maicii Sale cu autoritate rolul de ucenică credincioasă și mamă a ucenicilor săi.

Rolul Mariei s-a conștientizat progresiv, odată cu înțelegerea tot mai profundă a misterului lui Isus Cristos (*Gal* 4,4) a cărui misiune nu poate fi despărțită de aceea care i-a dat trup.¹⁵¹

Dacă numele Mariei era obișnuit în Vechiul Testament¹⁵², dar și în timpul lui Isus și dacă comparăm semnificația acestui nume în limba aramaică¹⁵³ cu figura evreiceii pioase fidelă Legii vom ajunge la o tânără asemenea multor contemporane ale ei.

Evangelistul Luca o prezintă pe Maria nu ca pe o evreică oarecare, dar ca „fiică a Sionului”¹⁵⁴ pentru răspunsul ei la mesajul divin al Îngerului Gabriel, pentru scenele Bunei Vestiri și ale vizitei la verișoara ei Elisabeta.

Chiar imnul Magnificat al Mariei (*Lc* 1,46-56) este inspirat din cântarea Anei (*ISam* 2,1-10) și cuprinde fragmente de psalmi. Acel salut de „Bucură-te“ adresat Mariei de înger este o evocare a făgăduințelor lui Dumnezeu de venire în cetatea sa¹⁵⁵, iar „plină de har” este un titlu care evocă mireasa din Cântarea Cântărilor, ca figură a poporului ales.

Aceste prerogative îi revin Mariei, care singură primește în numele lui Israel minunata veste a mântuirii, pe care o acceptă și face posibilă astfel împlinirea ei. De asemenea, în Magnificat, Maria exprimă atât recunoștința personală, cât și pe aceea a poporului evreu.

Maria este și fecioara prin excelență. Matei și Luca preiau în Evangheliile lor o informație dintr-o tradiție mai veche despre zămisirea feciorelnică a lui Isus.

Textul ebraic al Vechiului Testament nu atribuia valoare religioasă fecioriei, dar esenienii de la Qumran o evidențiază în sensul preocupării pentru puritatea legală¹⁵⁶.

Evangelistul Matei consideră zămisirea feciorelnică a lui Isus ca împlinire a profeției (*Is* 7,14)¹⁵⁷, după Septuaginta¹⁵⁸.

¹⁵¹ Cf. A. George, „Pelerinaj” în X. Leon-Dufour (coord.), *Vocabular de teologie biblică*, 390-394, aici 390.

¹⁵² Miriam era sora lui Moise și a lui Aaron (*Ex* 15,20-21).

¹⁵³ Însemna *prințesă* sau *doamnă*.

¹⁵⁴ Ca personificare a poporului evreu.

¹⁵⁵ „Bucură-te, fiică a Sionului [...]” (*Sof* 3,14-17).

¹⁵⁶ Cf. A. George, „Pelerinaj”, 391.

¹⁵⁷ „De aceea, însuși Domnul vă va da un semn: iată, fecioara va zămisli și va naște un fiu, căruia îi va pune numele «Emanuel».”

¹⁵⁸ Traducerea în limba greacă a VT.

La Evanghelistul Luca fecioria (*Lc* 1,34-35), înfrânarea (*Lc* 14,26; 18,28-30) au o mare importanță. Astfel, profetesa Ana rămasă văduvă după șapte ani de căsătorie, îmbătrânise slujind la Templu în posturi și rugăciuni (*Lc* 2,36-37). El vede în căsătoria Mariei cu Iosif doar „temeiul legitimității mesianice a lui Isus”¹⁵⁹, căci subliniază despre tânăra soție că era fecioară și potrivit obiceiului evreiesc, căsătoria avea loc înaintea aducerii miresei în casa soțului așa cum reiese și din parabola celor zece fecioare (*Mt* 25,1-13).

De asemenea, Îngerul Gabriel e trimis la o fecioară, iar Fecioara Maria întreabă cum e posibil să devină mamă fără „a cunoaște bărbat”¹⁶⁰. De la acest text Sfântul Augustin interpretează dorința Mariei de a-și păstra fecioria.

Zămislirea feciorelnică este văzută ca o exigență a filiației divine a lui Isus, de Evanghelistul Luca, iar Maria își află vocația virginală în maternitatea misterioasă.

Maria nu a mai avut alți copii, căci nu ar fi fost încredințată de Isus Apostolului Ioan. De asemenea, în lumea semitică termenul de frate este utilizat pentru rude, chiar pentru prieteni sau aliați.¹⁶¹

Maria este în primul rând „mama lui Isus”, așa o găsim în Evanghelii și așa are rolul definit în istoria mântuirii. Acest rol, Maria l-a acceptat cu bucurie când a înțeles vestea îngerului și a răspuns asemenea lui Abraham, lui Moise sau profeților, ca „slujitoarea Domnului”.

După nașterea pruncului divin, Maria devine o mamă responsabilă de misiunea ei, de a-l crește, ocroti și educa. Iosif și Maria se comportă cu autoritatea de rigoare, iar Isus este „supus lor” (*Lc* 2,51).

Maria va rămâne ca mamă alături de Isus și la maturitatea acestuia, mai ales în momentele dureroase ale „Căii Crucii”, răstignirii și morții dureroase.

Isus își afirmase independența sa de mesager, de fiu al lui Dumnezeu atât la doisprezece ani, când le spune părinților îngrijorați, că trebuia să fie în Casa Tatălui Ceresc, cât și la nunta din Cana Galileii, când îi replică mamei sale că nu a sosit încă ceasul lui. De acum mama sa va rămâne în umbra fiului ei, ca ucenică credincioasă, model de ascultare pentru ceilalți.

Maria va ajunge la desăvârșirea maternității ei, la picioarele Crucii, pe Calvar. Evanghelistul Ioan detaliază aceste momente (*In* 19,25-27), când Isus o interpelează pe mama sa

¹⁵⁹ Cf. A. George, „Pelerinaj”, 391.

¹⁶⁰ A cunoaște bărbat este expresia pentru a avea relații conjugale, în limbaj biblic.

¹⁶¹ Cf. A. George, „Pelerinaj”, 392.

cu „femeie, iată-l pe fiul tău!“ Termenul „femeie” denotă autoritatea lui Isus de stăpân al Împărăției, care o cheamă pe Maria la o nouă maternitate, a noului popor, a Bisericii. În acest sens Luca o prezintă pe Maria în rugăciune cu Apostolii în așteptarea Duhului Sfânt.

Maria este ucenicul, credinciosul prin excelență. Toate profețiile le medita în inima ei, a trebuit să accepte superioritatea credinței asupra maternității ei umane. Luca subliniază fidelitatea Mariei în toate evenimentele vieții ei, de la Buna Vestire și până la Rusalii, chiar de a trebuit să-și orienteze planurile după voința divină neclară de multe ori și pentru ea.

Trebuie subliniat că Isus a acționat prin mama sa înainte de a se naște sfințindu-l pe Ioan Botezătorul aflat și el în sânul Elisabetei.

Credința Mariei este asemenea poporului: umilă, mereu în aprofundare, trecând prin încercări cu speranță, slujindu-L cu generozitate pe Creator. Această credință o face „fericită”, alături de ceilalți ucenici ai fiului ei (*Lc 11,27-28*).

Maria este chip al Bisericii, este mamă și fecioară, naște, este răscumpărată de Isus Cristos, este „noua Evă” așa cum Cristos este „noul Adam”.¹⁶² Biserica este „mireasa lui Cristos”, Maria este „mireasa Sfântului Duh”, avem misterul Mariei și misterul Bisericii.

Despre Maria, Brant Pitre afirmă că este: „noua Evă” , „noul Chivot”, „Regina-Mamă”, „pururea fecioară”, „Mama lui Mesia”, „noua Rahela”, „mama noastră”.¹⁶³

„Misterul fecioriei implică o puritate totală, rod al harului lui Cristos care îi atinge ființa la rădăcină, făcând-o «sfântă și fără prihană» (*Ef 5,27*)”¹⁶⁴, iar misterul maternității o unește cu misterul Fiului ei, Isus, și în viața pământească de la naștere la Cruce¹⁶⁵, dar și în slavă, în Învierea lui Isus.¹⁶⁶

Sfânta Fecioară Maria este și membru al Bisericii lui Cristos, dar și mijlocitoare în fața lui Isus pentru oameni, frații Fiului Isus deveniți astfel și fiii ei. De aici vine și atitudinea creștinilor față de Maria, mama lui Isus și a Bisericii, a oamenilor.

¹⁶² Cf. A. George, „Pelerinaj”, 393-394.

¹⁶³ Cf. Brant Pitre, *Isus și rădăcinile evreiești ale Mariei*, trad. Monica Broșteanu, Humanitas, București 2020, 24-183.

¹⁶⁴ Cf. A. George, „Pelerinaj”, 394.

¹⁶⁵ „iar o sabie va străpunge sufletul tău” (*Lc 2,35*); „Lângă crucea lui Isus stăteau mama lui Isus și ...” (*In 19,25*); „Când a văzut dragonul că a fost aruncat pe pământ, [a început] s-o persecute pe Femeia care născuse [copilul] de parte bărbătească.” (*Ap 12,13*)

¹⁶⁶ Maica Domnului, după ce a murit, la scurt timp trupul ei nu a mai fost găsit. Apostolii au crezut că trupul ei fără prihană a fost ridicat la Cer de Isus și aceasta a rămas în Tradiția Bisericii.

Isus Cristos prin Întruparea Sa a readus prin Fecioara Maria, adevărata demnitate a femeii de fecioară, soție și mamă, demnitate care se pierduse prin păcatul Evei. Maria împlinește în ea vocația feminină a rodniciei, dar în același timp „ea revelează și consacră dorința, până atunci refulată, de feciorie, asimilată unei sterilități rușinoase.”¹⁶⁷

Maria este ideal pentru orice femeie prin faptul că a dat naștere Fiului lui Dumnezeu, celui mai frumos dintre fiii oamenilor, dar ea nu se limitează la o admirație a vieții trupești a lui Isus. Însuși Isus îi revelează Mariei, dar și nouă că există și o maternitate spirituală, rod al fecioriei credinței: „Mai degrabă fericiți sunt aceia care ascultă cuvântul lui Dumnezeu și-l păzesc!” (Lc 11,28).

Maria devine simbol al sufletului credincios, model pentru fiecare femeie, pentru fiecare ucenic al lui Isus. Astfel, Isus acceptă să fie urmat de femeile sfinte (Lc 8,1-3), care pot deveni la rândul lor exemplu pentru fecioarele credincioase (Mt 25,1-13). Isus dă o misiune și femeilor (In 20,17-18), astfel că, în Biserica sa sunt chemate și ele să colaboreze¹⁶⁸ la opera de mântuire a umanității.¹⁶⁹

În concluzie, Sfânta Fecioară Maria este exemplu pentru fiecare fiu adoptiv al ei și pentru a beneficia de mijlocirea ei de mamă, la Mântuitorul nostru Isus Cristos trebuie să o invocăm.

Subcapitolul următor va ilustra rădăcinile cultului adus Sfintei Fecioare, tocmai pentru a reliefa iubirea ei maternă, puterea ei de mare mijlocitoare și apărătoare a noastră.

2.3. Cultul Sfintei Fecioare Maria

După cum se știe, în primele secole creștine Biserica a fost confruntată cu erezii care fie negau umanitatea lui Isus Cristos¹⁷⁰, fie negau dumnezeirea Lui¹⁷¹, astfel că învățătura creștină a

¹⁶⁷ Cf. Xavier Leon-Dufour, „Femeie” în X. Leon-Dufour (coord.), *Vocabular de teologie biblică*, 221-223, aici 222.

¹⁶⁸ „Toți aceștia, într-un cuget, stăruiau în rugăciune împreună cu femeile și cu Maria, mama lui Isus, și cu frații lui” (Fap 1,14); „Era la Iope o credincioasă cu numele de Tabita, care, tradus, înseamnă „Gazelă,.. Aceasta era plină de fapte bune și de pomenile pe care le făcea.” (Fap 9,36); „dacă ați judecat că sunt credincioasă Domnului, veniți și rămâneți în casa mea!” (Fap 16,15).

¹⁶⁹ Cf. Xavier Leon-Dufour, „Femeie”, 223.

¹⁷⁰ Aceștia erau docetiștii sau doceții.

¹⁷¹ Aceștia erau ebioniții și arienii.

fost definită la conciliile de la Niceea¹⁷² și Constantinopol¹⁷³, dar unitatea intimă dintre cele două firi – umană și divină – la Isus Cristos nu a fost exprimată în termeni preciși. Chiar dacă credința creștină a mărturisit de la început, din vremea apostolică, că Isus Cristos a fost și este om și Dumnezeu, abia la Niceea „Crezul” va sublinia în termeni adecvați acest adevăr și în consecință au atribuit Sfintei Fecioare numele de „Theotokos”¹⁷⁴.

Părinții de la Niceea¹⁷⁵ au preluat tradiția deja existentă despre „Theotokos” pentru a afirma consubstanțialitatea lui Isus, Fiul lui Dumnezeu cu Dumnezeu, Tatăl, iar Maria nu este doar Mama lui Isus după trup, întrucât înaintea zămislirii trupesti a lui Isus în sânul ei, prin adumbrirea Duhului Sfânt, Maria l-a primit și zămislit pe Fiul lui Dumnezeu în credință, în inima, în sufletul ei (*Lc* 1,45).¹⁷⁶

În perioada iunie-septembrie 431, la Efes¹⁷⁷ a avut loc al treilea conciliu ecumenic¹⁷⁸ unde erezia lui Nestorius a fost condamnată, iar Sfintei Fecioare i s-a reconfirmat titlul de „Theotokos”.¹⁷⁹

Sfânta Fecioară Maria, mama lui Isus a fost venerată de creștini încă din timpul apostolilor.¹⁸⁰

Așa cum ne demonstrează Brand Pitre¹⁸¹: dacă Isus este noul Adam, care a desfăcut neascultarea primului Adam, la fel, Maria este noua Evă, iar creștinii din Antichitate o considerau pe Maria “fără păcat”.

Apelând la scrierile Vechiului și Noului Testament reiese că: Adam și Eva au fost creați după chipul și asemănarea lui Dumnezeu (*Gen* 1,27), și erau foarte buni (*Gen* 1,31), apoi cum ne spune Sfântul Paul „primul om este făcut din pământ: este pământesc; al doilea om este din cer” (*1Cor* 15,47) și este Isus, ultimul Adam, care va restaura dreptatea originală a primului Adam (cf. *Rom* 5,15-19).

¹⁷² Conciliul de la Niceea a avut loc în anul 325, a fost convocat de Împăratul Constantin cel Mare, este primul conciliu ecumenic (recunoscut de catolici, ortodocși, protestanți) și a formulat «Crezul», condamnând erezia lui Arius.

¹⁷³ Al doilea conciliu ecumenic a avut loc la Constantinopol, în anul 381, unde formula «Crezului» a fost mai clar formulată, completată.

¹⁷⁴ În limba greacă înseamnă „Născătoare de Dumnezeu”.

¹⁷⁵ Episcopul Atanasie de Alexandria este susținătorul înflăcărat al Crezului de la Niceea și atribuie Sf. Fecioare titlul de „Theotokos”, susținând maternitatea ei divină.

¹⁷⁶ „Fericită ești fiindcă ai crezut”.

¹⁷⁷ Localitate în Asia Mică.

¹⁷⁸ Episcopul Chiril din Alexandria a fost cel care a apărat credința dreaptă, împotriva ereziei nestoriene.

¹⁷⁹ A se vedea: Lucian Dîncă, *Conciliile ecumenice Efes, 431 & Calcedon, 451*, Târgu-Lăpuș 2015, 96.

¹⁸⁰ Cf. *The New Encyclopaedia Britannica, (Saint Mary or Virgin Mary)*, 897-899, aici 897. Chicago 1994

¹⁸¹ Cf. B. Pitre, *Isus și rădăcinile evreiești ale Mariei*, 24-27.

Trebuie subliniat că Adam și Eva au fost creați buni, drepecți, deci fără păcat. Eva este numită femeie până la căderea în păcat (*Gen 3,20*). Adam și Eva au fost împreună, au cooperat, nu au fost izolați când au încălcat porunca lui Dumnezeu (*Gen 3,6*). Dumnezeu declară dușmănie între șarpe și femeie, între odrasla șarpelui și odrasla femeii și pare misterios că în această bătălie par să piardă toți (*Gen 3,15*). În secolul întâi d.C. evreii erau familiarizați cu interpretarea mesianică a acestui verset din Geneză, așa cum apare în “Cartea lui Enoh” foarte populară în acea perioadă (*I Enoh 62,5-7*), dar și în Targum¹⁸².

Se remarcă paralela între Adam și Isus și între Eva și Maria. Primul Adam și prima Evă au păcătuit prin neascultare, cei din urmă au restabilit, au împlinit prin ascultarea lor voința lui Dumnezeu.

Din cele de mai sus, se poate rezuma că atât Scriptura ebraică, cât și tradiția iudaică o considerau pe Eva o femeie deosebită, a cărei odraslă va salva cândva omenirea de efectele Căderii.

În Noul Testament Maria este asemănată cu Eva și cu femeia misterioasă din *Gen 3,15* atât în Evanghelia Sfântului Ioan, cât și în Apocalipsă.

Astfel, cercetători teologi catolici și protestanți consideră că Evanghelia după Ioan modelează primele șapte zile din viața publică a lui Isus pe săptămâna creației din Geneză, astfel că Isus este „noul Adam”, iar activitatea lui publică este „noua creație”.¹⁸³ Plecând de la aceste premise devine clar modul de exprimare al lui Isus față de mama sa („femeie”) la nunta din Cana Galileii (*In 2,1-11*) precum și faptul că Maria este „noua Evă”.

Sfânta Fecioară Maria este numită de două ori de Isus cu apelativul „femeie”: la nunta din Cana Galileii când Maria îl îndeamnă pe fiul ei să facă prima minune (*In 2,5*)¹⁸⁴ și când agoniza pe Cruce, încredințând-o ucenicului iubit (*In 19,26-27*)¹⁸⁵.

Cel mai probabil în Orient, în secolul al IV-lea exista o sărbătoare mariană, stabilită în cinstea maternității divine a Mariei și care făcea parte dintr-o perioadă liturgică care pregătea Sărbătoarea Crăciunului. Documente din acea perioadă, care să ateste cu certitudine acest cult religios marian nu sunt. În general documente din acea perioadă sunt extrem de rare.¹⁸⁶

¹⁸² Veche traducere a Genezei în aramaică; secvența (*Gen 3,15*) este considerată de tradiția creștină, dar și de unii evreii ca Protoevanghelie; cf. B. Pitre, *Isus și rădăcinile evreiești ale Mariei*, 32-33.

¹⁸³ Cf. B. Pitre, *Isus și rădăcinile evreiești ale Mariei*, 35.

¹⁸⁴ „Ce ne privește pe mine și pe tine, femeie ? Încă nu a venit ceasul meu.”

¹⁸⁵ [...] „Femeie, iată-l pe fiul tău!”, [...] „Iat-o pe mama ta ! [...]”

¹⁸⁶ Cf. *Dictionnaire de Théologie Catholique*, Paris VI 1927, col. 2443.

Reprezentarea iconografică ne indică icoane pictate conform tradiției de Sf. Luca Evanghelistul. Icoanele au apărut în catacombe sub formă simbolică și alegorică și sunt în legătură cu „Buna Vestire” sau cu „Închinarea Magilor”. Abia în secolul al II-lea Sf. Fecioară este pictată cu Pruncul în brațe, rugându-se cu mâinile întinse spre Cer ori așezată pe scaun. Cea mai veche icoană¹⁸⁷ ar fi de pe la jumătatea secolului al II-lea și din secolul al III-lea și ar fi Sf. Fecioară cu Pruncul, din catacomba Sf. Agnes.¹⁸⁸

Dacă în Evangheliile lui Luca și lui Ioan găsim deja germenii unui cult de laudă și venerare față de Maria, în continuare recunoașterea excelenței și demnității Sfintei Fecioare va conduce la un cult al invocării și imitației sale de către creștini. Astfel, acest cult începe din secolul al III-lea, și își va găsi deplina dezvoltare în secolul al V-lea și de-a lungul secolelor următoare. De aceea, pentru a schița o sinteză istorică a spiritualității mariale la Părinții Bisericii, ar trebui distinse trei etape: cea către o spiritualitate marială - în secolele al II-lea și al III-lea; vârsta de aur patristică din secolele al IV-lea și al V-lea; Conciliul de la Efes și ultima perioadă a Sfinților Părinți din secolele V-VIII.¹⁸⁹

Primul autor poate fi considerat Ignațiu de Antiohia¹⁹⁰ care lasă să se întrevadă respectul religios pentru fecioria Mariei¹⁹¹.

Dintre Părinții apologeți greci, Iustin¹⁹² este primul care o numește pe Maria: La Vierge (Fecioara), stabilind paralelismul dintre Eva și Maria, dar notând și contrastul dintre ele.

Irineu de Lyon¹⁹³ este un jalon important în teologia și spiritualitatea mariană, cu el mariologia capătă un „statut teologic”. Nucleul teologiei sale și chiar a întregii sale teologii este doctrina recapitulării tuturor lucrurilor de către Cristos, noul Adam. Isus Cristos, prin Întruparea Sa, a recapitulat în El pe toți oamenii și ne-a procurat mântuirea. Maria este avocata Evei după Sf. Irineu și înclină să o identifice pe Maria cu Biserica. Irineu de Lyon a pus baza unei solide spiritualități mariale.¹⁹⁴

¹⁸⁷ Descoperită în cimitirul Priscila, Cf. *doxologia.ro*, descărcat la 6.08.2020.

¹⁸⁸ Cf. *doxologia.ro/puncte-de-vedere/cat-de-vechi-este-cultul-maicii-domnului*, descărcat la 6.08.2020.

¹⁸⁹ Cf. Domiciano Fernandez, „La spiritualité mariale chez les Pères de l’Eglise”, în *Dictionnaire de Spiritualité. Ascétique et Mystique. Doctrine et Histoire*, 423-440.

¹⁹⁰ Moare ca martir în anul 110 d.C. sau după alți autori în anul 108 d.C.

¹⁹¹ Isus Cristos este născut „de Marie et de Dieu” (adică: din Maria și din Dumnezeu).

¹⁹² Martirizat în anul 165 d.C.

¹⁹³ Martirizat în anul 202 d.C..

¹⁹⁴ Cf. Domiciano Fernandez, „La spiritualité mariale chez les Pères de l’Eglise”, 423-440.

La Tertulian¹⁹⁵ Maria este doar model pentru mame și fecioare. Clement Alexandrinul¹⁹⁶ se bazează pe scrieri apocrife, dar elevul său Origene¹⁹⁷ punctează principalele teme de mariologie. Origene afirmă că doar sufletul feciorelnic poate atinge unirea perfectă cu Dumnezeu; că Isus și Maria sunt modelele pentru cei consacrați, feciorelnici.

Cu Irineu și Origene doctrina mariană a făcut un pas decisiv.

În secolul al IV-lea ia avânt mișcarea ascetică și tot acum se găsește deja un panegiric¹⁹⁸ care exaltă maternitatea divină a Mariei și rolul ei în economia mântuirii.¹⁹⁹

De asemenea, conform atestării Egeriei²⁰⁰, la Ierusalim era instituită sărbătoarea „Bunei Vestiri”.²⁰¹

Apar atestări ale primelor invocări ale Sfintei Fecioare Maria. Sfinții Grigore de Nazianz²⁰², Grigore de Nysa²⁰³ vorbesc despre minuni înfăptuite la invocarea numelui Mariei.

Părinții orientali o venerază pe Maria, scriu imnuri închinare Mariei. Sfântul Efrem²⁰⁴ este un mare admirator al Mariei, el învață despre Neprihănită Zămislire a Mariei, aduce în discuție raportul Maria - Euharistie, care va fi preluat mult mai târziu.²⁰⁵

De asemenea Părinții latini: Sf. Ambrosie²⁰⁶, Sf. Ieronim²⁰⁷, Sf. Augustin²⁰⁸ vorbesc elogios despre Maria.²⁰⁹

După această epocă practica cultului marian apare ca o manifestare puternică, care nu poate fi explicată fără o existență anterioară, privilegiile esențiale ale Sfintei Fecioare fiind maternitatea și rolul de mijlocitoare.²¹⁰

Despre devoțiunea mariană, Theodore Kohler spune că are o profundă forță apostolică.²¹¹

¹⁹⁵ Este considerat părintele teologiei latine, a murit în anul 220 d.C.

¹⁹⁶ A murit în anul 214 sau 215 d.C.

¹⁹⁷ A murit în anul 253 d.C.

¹⁹⁸ Adică: laudă, elogiu.

¹⁹⁹ Cf. Domiciano Fernandez, „La spiritualité mariale chez les Pères de l’Eglise”, 427.

²⁰⁰ Egeria face un pelerinaj în Țara Sfântă în perioada 381-384, și descrie tot ce a văzut cu această ocazie.

²⁰¹ Cf. [en.wikipedia.org/wiki/Egeria_pilgrim/](https://ro.wikipedia.org/wiki/Egeria_pilgrim/) descărcat la 6.08.2020.

²⁰² A trăit în perioada: 330-390; cf. https://ro.wikipedia.org/wiki/Grigore_de_Nazianz, descărcat la 10.09.2021.

²⁰³ Moare după 394, cf. https://ro.wikipedia.org/wiki/Grigore_de_Nyssa, descărcat la 10.09.2021.

²⁰⁴ Moare în anul 373.

²⁰⁵ Cf. Domiciano Fernandez, „La spiritualité mariale chez les Pères de l’Eglise”, 429.

²⁰⁶ Moare în anul 397.

²⁰⁷ Moare în anul 419.

²⁰⁸ Moare în anul 430.

²⁰⁹ Cf. Domiciano Fernandez, „La spiritualité mariale chez les Pères de l’Eglise”, 432.

²¹⁰ Cf. *Dictionnaire de Théologie Catholique*, Paris VI 1927, col. 2339 și col. 2443.

²¹¹ Cf. Theodore Kohler, „Du Moyen Age aux temps modernes”, în *Dictionnaire de Spiritualité. Ascétique et Mystique. Doctrine et Histoire*, 440-450, aici 441.

Mama lui Isus a fost obiect al venerației creștinilor încă din timpul apostolic; mai apoi devenind un subiect frecvent în lucrările de artă sau cele literare.²¹²

Perioada de la Conciliul de la Efes²¹³ și până la începutul secolului al XVI-lea este caracterizată de un notabil progres doctrinal relativ la explicarea teologică a cultului adus Mariei.²¹⁴

Se poate exemplifica despre reflecțiile teologice ale începutului de Ev Mediu și aplicarea lor în rugăciune. Astfel, teologii din Evul Mediu erau preocupați: de ceea ce făcea Sfânta Fecioară în momentul apariției Îngerului Gabriel, care îi aduce vestea minunată și de data exactă a acestui eveniment (ziua, ora) pentru că Biblia nu oferă niciun indiciu în acest sens.

În acest sens, franciscanii decid²¹⁵ să-i convingă pe credincioși să o salute pe Sfânta Fecioară la ora când se recita „Completorul” și băteau clopotele. Beda Venerabilul²¹⁶ a susținut încă din secolul al VIII-lea, că Buna Vestire a avut loc seara, întrucât așa corespunde „deplinătății timpurilor” (*Gal 4,4*) și profeției „poporul care umbla în întuneric a văzut o lumină mare, peste cei care locuiau în ținutul umbrei morții a strălucit o lumină.” (*Is 9,1*)

Tot la fel susține și Sfântul Bernard de Clairvaux²¹⁷, dar și alții, astfel că, în Evul Mediu era foarte populară această idee și Biserica a dorit să o salute pe Sfânta Fecioară Maria seara precum Îngerul Gabriel.²¹⁸

Învățăturile Sf. Toma de Aquino și ale Sf. Bonaventura sunt folosite în secolele al XIV-lea și al XV-lea pentru reflecții teologice mariane. Perioada de la începutul secolului al XVI-lea până la începutul secolului al XX-lea este caracterizată de legitimitatea doctrinală a cultului marian.²¹⁹

Protestantismul se va opune cultului sfinților și al Sfintei Fecioare. Petru Canisius²²⁰ însă este unul din apărătorii cultului marian, afirmând că acest cult are o lungă mărturie în tradiția catolică, provenind din timpurile apostolice.²²¹

²¹² Cf. *The New Encyclopaedia Britannica*, vol. 7, 897-899.

²¹³ Anul 431.

²¹⁴ Cf. *Dictionnaire de Théologie Catholique*, Paris VI 1927, col. 2447.

²¹⁵ Este un document emis de capitulul general al ordinului franciscan reunit la Pisa, în anul 1263.

²¹⁶ Călugăr dominican, care a murit în anul 735, doctor al Bisericii din anul 836.

²¹⁷ A murit în anul 1153, numit și Doctor Marianus, întemeietor de ordin monahal.

²¹⁸ David Diosi, „Liturgia de Rorate în Transilvania. Considerații istorico-teologice” în Wilhelm Dancă (coord.), *Fatima 100. Aniversarea centenarului aparițiilor Maicii Domnului în context românesc*, București 2018, 95-108, aici 99-100.

²¹⁹ Cf. *Dictionnaire de Théologie Catholique*, col. 2449.

²²⁰ Cf. https://en.wikipedia.org/wiki/Peter_Canisius, preot iezuit, olandez, a trait în perioada: 1521-1597.

²²¹ Cf. *Dictionnaire de Théologie Catholique*, col. 2449.

Dezvoltarea doctrinei mariane a subliniat zămisirea feciorelnică a Mariei, rolul ei de mamă și fecioară, noua Evă, mamă a lui Dumnezeu, pururea fecioară, neprihănit zămislită și ridicată cu trupul și sufletul la Cer.²²² Toate acestea sunt explicate și în Catehismul Bisericii Catolice.²²³

Având în vedere originea și continuitatea cultului adus Maicii lui Dumnezeu, precum și intervențiile ei minunate consemnate până acum, putem să o venerăm și să o invocăm cu toată încrederea în iubirea ei, în mijlocirea ei puternică la Isus Cristos.

În capitolul al treilea urmează prezentarea unui pelerinaj marian, respectiv la Sanctuarul Lourdes.

²²² Cf. *The New Encyclopaedia Britannica*, vol. 7, 897-899.

²²³ *CBC*, 484-511.

CAPITOLUL 3. PELERINAJUL LA LOURDES

3.1. Pregătirea pelerinajului

Anul calendaristic 2020 a fost pentru toți oamenii pământului dificil; toți ne-am confruntat cu pandemia de Covid-19²²⁴. Din păcate și în prima parte a anului 2021 pandemia a continuat. Mulți oameni au beneficiat totuși de vaccinurile realizate pentru diminuarea gravității bolii în urma contaminării cu acest virus prea puțin cunoscut, dar foarte contagios și periculos.

În acest context de limitare a călătoriilor, de evitare a aglomerărilor, de rămânere la domiciliu, de lucru pe cât posibil de acasă și on-line, pelerinajele au fost sistate.

Am petrecut în anul 2020 primul Paște vizionând de acasă Vigilia Pascală, preoții celebrând liturgiile în biserici goale, fără cor, fără credincioși, chiar cu ușile zăvorâte.

Toți: preoți și credincioși am fost marcați în mod negativ de aceste restricții, care au durat câteva luni bune. Frica de contaminare ne-a făcut șovăielnici în reluarea mersului la biserică, cu toate măsurile igienico-sanitare. Participarea fizică la slujbe se face și acum în vara anului 2021 cu masca de protecție, cu distanțare între credincioși, cu folosirea gelurilor dezinfectante pentru mâini, cu lipsa apei sfințite. Sfânta Împărtășanie se dă credincioșilor doar sub forma pâinii, iar preoții celebranți își înmoaie ostia în potir.

Din iulie 2021, cu pași mici, șovăitori și pelerinajele în format fizic, nu doar on-line au început să se realizeze.

Persoanele vaccinate, curajoase, dar responsabile au început să se intereseze de posibilitățile de călătorie către diferite destinații de pelerinaj.

Astfel, spre Lourdes se poate merge fie cu autocarul, fie cu mașina personală, fie cu trenul sau avionul. Distanța dintre București și Lourdes este de 2799 kilometri cu mașina²²⁵ și de 2096 kilometri cu avionul²²⁶.

O persoană care dorește să meargă în pelerinaj este plină de încredere că va găsi cele mai bune mijloace de transport, cele mai bune oferte de cazare. Alegând pelerinajul la Lourdes, patroana acestui demers este prin excelență însăși Maica Sfântă.

²²⁴ În România s-a declarat pandemia la 26.02.2020 cf.: ms.ro/2020/02/26/29277/ accesat la 21.08.2021.

²²⁵ Cf. [dianta_rutiera_bucuresti-lourdes-42245.html/](https://distanta-rutiere.turism-zone.ro/dianta_rutiera_bucuresti-lourdes-42245.html/) descărcat la 19.08.2021.

²²⁶ *Ibidem*.

Pelerinul este animat de dorința de a vizita locul unde Sfânta Fecioară s-a arătat păstoritei Bernadeta, indicându-i și locul izvorului miraculos și modul de a se ruga Sfântul Rozariu, și de a face penitență. Citirea unor cărți despre aparițiile de la Lourdes se impune de la sine. Pregătirea pelerinajului înseamnă pregătire sufletească, informare despre evenimentele minunate de acolo, rugăciune constantă, invocarea Maicii Sfinte pentru reușita acestui demers sub toate aspectele lui. Sunt chiar și rugăciuni speciale pentru Maica Domnului de la Lourdes. Spovada, participarea zilnică pe cât posibil la Liturghie măcar vreo nouă zile (novenă) și împărtășania, recitarea Rozariului și a altor rugăciuni sunt practicile necesare unei pregătiri în vederea pelerinajului.

Creștinii o invocă pe Sfânta Fecioară Maria ca mama a mântuitorului Isus Cristos, ca mijlocitoare la tronul Fiului lui Dumnezeu știind că va interveni cu iubire maternă mereu, că va găsi modalități de mângâiere și ajutor pentru fiecare fiu adoptiv al ei de pe pământ.

În funcție de posibilitățile economice, pelerinajul se poate realiza în mod organizat prin agenție de turism și în acest sens se caută oferta cea mai convenabilă.

Pelerinajul nu se confundă cu turismul religios, dar este o experiență de credință, care are de a face cu divinitatea și de aceea este nevoie de o trăire, de o întâlnire, ca divinul să ne vină în întâmpinare, întrucât nu este suficient doar efortul personal. Această călătorie este o formă de cult, devoțională, care are ca obiectiv intrarea în contact cu divinitatea prin diferite modalități.

„Comisia episcopală italiană pentru migrații și turism” afirmă că:

pelerinajul constă în a merge în mod individual sau colectiv spre un sanctuar sau spre un loc în mod particular semnificativ pentru credință, pentru a împlini acte speciale de devoțiune, atât în scop de pietate, cât și în scop votiv sau penitențial, și pentru a favoriza o experiență de viață comunitară, creșterea virtuților creștine și o mai mare cunoaștere a Bisericii.²²⁷

Astfel, activitatea de pelerinaj pentru o mai bună înțelegere, poate fi privită din mai multe puncte de vedere: filosofic, biblic, teologic.²²⁸

Papa Benedict al XVI-lea a făcut un pelerinaj la Santiago de Compostela în anul 2010 și cu această ocazie a specificat în discursurile sale mai multe reflecții sintetizate de Massimo

²²⁷ Cf. http://www.adastra.ro/index.php?option=com_content&view=article&id=58 descărcat la 04.02.2015, apud V. E. Dumitrescu, *Managementul activităților de pelerinaj: Curs*, 5.

²²⁸ Cf. V. E. Dumitrescu, *Curs*, 15.10.2019.

Introvigne într-un articol.²²⁹ Astfel, la întrebarea: „dacă Dumnezeu este pretutindeni, de ce să mai mergem în pelerinaj?”, papa spune că pelerinajul nu poate fi separat de credință, atât în V. T. cât și în N.T. și demonstrează cu spusele Sf. Paul din „Scrisoarea către Evrei”. Abraham ascultă de glasul lui Dumnezeu, pleacă din țara sa și rămâne pelerin întreaga lui viață, din ascultare. Asemănător marelui exemplu de credință, Abraham, și noi suntem pelerini, mai ales în interior și mereu pe drum, în căutarea adevărului, pentru ca apoi, această mișcare să se exprime în exterior. Pentru aceasta, întrucât experiența noastră nu este pur intelectuală trebuie să ieșim din realitatea cotidiană caracterizată de utilitarism, pentru a merge spre transcendent. A ne transcende pe noi și realitatea noastră cotidiană înseamnă să ne găsim libertatea și timpul de gândire a propriei noastre identități, de regăsire și a noastră, dar și a reuși să-l vedem pe aproapele și pe Dumnezeu.²³⁰

De aceea pelerinajul nu trebuie confundat cu o excursie de vizitare și admirare a tezaurului de frumusețe naturală sau de artă ori de istorie, ci trebuie să fie o ieșire din noi înșine pentru a merge în întâmpinarea lui Dumnezeu. Această întâlnire a divinului are loc acolo unde s-a manifestat divinitatea și unde harul divin copleșește și produce roade de convertire și sfințenie a credincioșilor, iar istoria confirmă. Pelerinajul este o mărturie împotriva secularismului agresiv din vremea noastră, el unește oamenii, este o mărturie colectivă împotriva lumii noastre actuale marcată de laicism, secularism, anticlericalism, a ideilor păgâne că Dumnezeu ar fi invidios pe om sau că l-ar disprețui. Papa Benedict aduce argumentele unei gândiri raționale și bazată pe Sf. Scriptură²³¹, dar și pe documentele²³² de Magisteriu²³³. În continuare Papa întreabă despre starea în care ne aflăm, că știind că Dumnezeu ne-a creat, că de la El ne vine tot binele și doar El este fericirea și împlinirea noastră, noi nu facem public, dar se poate păstra doar izolat, în intimitate acest adevăr. De asemenea, papa afirmă că Europa trebuie să revină la Dumnezeu pentru a-și depăși criza de identitate în care se află și că trebuie să revină la rădăcinile creștine, având grijă de Dumnezeu și de om.²³⁴ Dacă Sf. Ioan Paul al II-lea a vorbit de credință și rațiune, Papa Benedict invită la echilibrul credință și frumusețe sau credință și artă, adevăr și frumusețe.²³⁵

²²⁹ Cf. M. Introvigne, „La bellezza come pellegrinaggio”, apud V. E. Dumitrescu, *Managementul activităților de pelerinaj: Curs*, 6.

²³⁰ Cf. V. E. Dumitrescu, *Curs*, 15.10.2019.

²³¹ „Tu iubești toate care sunt și nu disprețuiești nimic din ceea ce ai făcut; căci dacă ai fi urât ceva, l-ai fi format? Cum ar putea să rămână, dacă tu nu ai vrea, sau să se păstreze ceea ce nu este chemat de tine? Tu cruți toate, căci ale tale sunt, stăpâne, iubitorule al vieții!” (*Înț* 11,24-26).

²³² Cf. *Catehismul Bisericii Catolice*, ARCB 1993.

²³³ Cf. V. E. Dumitrescu, *Managementul activităților de pelerinaj: Curs*, 6.

²³⁴ Cf. V. E. Dumitrescu, *Managementul activităților de pelerinaj: Curs*, 7.

²³⁵ *Ibidem*.

Pelerinajele mariane și cultul pentru Sf. Fecioară Maria încep din secolele al XIV-lea și al XV-lea și se intensifică mai ales în secolul al XVIII-lea. Aparițiile miraculoase ale Maicii lui Dumnezeu vor determina construirea de sanctuare mariane și oamenii vor veni în număr mare. Așa a fost și la Lourdes.

Fiecare persoană dorește să rămână la Lourdes un anumit număr de zile, să participe la anumite evenimente, să parcurgă un anumit traseu, să viziteze poate și alte sanctuare. Ținta pelerinajului, intențiile din sufletul fiecăruia, problemele de sănătate fizică și sufletească pot fi diferite. Importantă și unificatoare pentru un grup de pelerini rămâne credința și manifestarea ei. Parcurgerea în grup a unui pelerinaj capătă conotații mai ample, edifică pe cei din jur și ajută pe fiecare participant să trăiască mai intens drumul de convertire. Sunt practici creștine care determină o creștere continuă în drumul de purificare și convertire, mai ales dacă pelerinii sunt călăuziți de un preot și recită împreună rugăciuni, înalță cântări, au posibilitatea de a participa zilnic la Sfânta Liturghie. Programul în mare parte comun trebuie să conțină și momente de meditație și rugăciune individuală. La locul de pelerinaj este importantă reculegerea, Adorația Euharistică, parcurgerea vizitelor chiar cu aspect turistic într-un format penitențial.

Persoanele care au mai participat la pelerinaje pot să meargă la Lourdes și pe cont propriu și să ia legătura cu preoții români prezenți la sanctuar. Participarea la o Liturghie în limba maternă aduce un plus de bucurie interioară, de înțelegere și aprofundare a misterelor mântuirii. Sfânta Fecioară este fericită să fie aclamată în toate limbile fiilor săi de pe pământ și ca atare, la Grotă slujbele diferitelor grupuri de pelerini se programează din oră în oră, în limbile respectivelor națiuni din care vin.

Informații importante se pot culege și de pe site-ul sanctuarului²³⁶.

În funcție de perioada aleasă pentru pelerinaj este foarte important să se consulte condițiile meteorologice pentru a se face o echipare adecvată²³⁷. Bagajul trebuie să conțină doar strictul necesar. Un pelerin pleacă la un drum de penitență, nu de comodități și relaxări lumești, iar Rozariul, cărțica de rugăciuni, eventual o Biblie în format cât mai mic sunt cele mai importante.

De asemenea, pelerinul trebuie să se înarmeze cu răbdare, să fie capabil să facă față oboselii, diferitelor obstacole apărute în desfășurarea pelerinajului²³⁸, unor eventuale mici

²³⁶ <https://www.lourdes-france.org/en/>, descărcat la 15.09.2021.

²³⁷ Îmbrăcămintea, încălțăminte să fie comode, decente, să protejeze în caz de frig, umezeală, ploaie, căldură.

²³⁸ Pot apare momente de așteptare la granițe, vămi, în benzinării, magazine, la locul de cazare etc.

„nedreptăți”²³⁹, neplăceri²⁴⁰, pe care să le accepte în spirit de mortificare și de caritate fraternă. Umilința, slujirea aproapelui, prudența, curajul, renunțarea la anumite „proiecte personale”²⁴¹, deschiderea către celălalt, ascultarea interlocutorului, acordarea încrederii și respectului, împărțirea hranei cu o persoană aflată în dificultate, delicatețe în a spune un adevăr, evitarea judecării celorlalți, abținerea de la impunerea modului personal de gândire și de a face anumite lucruri, evitarea polemicilor și a câștigării atenției cu orice preț reprezintă adevărate virtuți de exercitat mai ales în timpul unui pelerinaj.

Chiar dacă se pleacă individual, odată ajunși la Lourdes pelerinii ar trebui să se atașeze de grupul cel mai recomandat și să participe împreună la slujbe, ceremonii, procesiuni.

Fiecare persoană se gândește că va achiziționa obiecte care să-i amintească de ocazia respectivului pelerinaj și de aceea își va calcula o sumă de bani și pentru acest scop. De asemenea, ar trebui să fie prevăzătoare, să aibe o anumită sumă pentru diferite cheltuieli neprevăzute, de articole de primă necesitate sau de mici donații, pomeni, lumânări.

Pelerinul trebuie să posede actele și asigurările necesare și de aceea trebuie să se informeze și apoi să se conformeze regulilor pentru o asemenea călătorie.²⁴²

Menționez că pelerinajul presupune o deplasare în general pe jos, către locuri în care se intră în contact cu sacrul și se întâlnește și în alte culturi (cum ar fi în: budism, islam). Orice pelerinaj presupune un drum, o călătorie, dar pelerinajul creștin are patru caracteristici, și anume: este o experimentare fizică a spațiului (chiar dacă în vremurile noastre este un fenomen de masă și se confundă de foarte mulți cu excursia, turismul); această încercare face din pelerin un străin (pentru că își părăsește casa, familia, preocupările obișnuite), dar și față de ceilalți pelerini; la capătul drumului întâlnește sacrul (supranaturalul) într-un loc precis unde participă în mod ritual la o realitate diferită de cea profană; pelerinajul (mai ales la sosire) este un timp special de celebrare, de bucurie.²⁴³

²³⁹ Se poate să nimerească la cazare cu o persoană nedorită sau să renunțe la avantajul primului sosit etc.

²⁴⁰ Se poate întâmpla ca persoana alăturată să sforăie, să degaje un miros neplăcut, să aibe nevoie de ajutor fiind bolnavă, să vorbească prea mult, să nu fie prea religioasă și să deranjeze concentrarea celorlalți etc.

²⁴¹ Se poate să se schimbe programul inițial din diferite motive întemeiate (defectarea autocarului, neîncadrarea în orarul stabilit etc).

²⁴² Este neplăcut să se întârzie din cauza unor pelerini neatenți, imprudenți.

²⁴³ Cf. M. Voicu, *Curs*, 21.02.2019.

Dacă pentru evrei punctul de sosire al pelerinului este foarte important, pentru creștini accentul este pus pe drumul parcurs de pelerin. Aceasta pentru că drumul parcurs de pelerinul creștin presupune efort, dificultate, dezrădăcinare, dar și asemănare cu Isus Cristos și urmare a Lui.

Pelerinul creștin nu știe ce-l așteaptă la capătul drumului și de aceea este importantă deplasarea spre un „alt loc”, dar mai ales spre un loc spiritual. De asemenea presupune o asceză (suferințe, oboseli, primejdii), presupune un exil, căci pelerinul este un străin fiind lipsit de sprijinul comunității. Sensurile material și spiritual sau literal și alegoric trebuie luate în seamă ca model unul pentru celălalt, ca mod de interpretare, de analogie.²⁴⁴

Orice pelerinaj presupune trei etape: o distanțare față de o situație dată²⁴⁵, trecerea unui prag, și presupune un dus și un întors.²⁴⁶

Este necesar să ne detașăm de lucrurile și persoanele din jur, de griji, îndeletniciri, obiceiuri și să experimentăm ruperea de contextul nostru cotidian, încrezându-ne în iubirea milostivă a lui Dumnezeu și a mijlocirii Sfintei Fecioare Maria, a sfinților.

Drumul parcurs este o pregătire și o purificare a sufletului, așa cum ne prezintă și Psalmii treptelor (un urcuș și fizic și spiritual spre Ierusalim) pentru a trece pragul de maximă înălțare sufletească, odată ce pășim în spațiul sacru și îl experimentăm fiecare prin diferite manifestări fizice (poate interveni o vindecare) sau sufletești (o transformare interioară).

După contactul cu sacrul, pelerinul se simte înnoit, transformat, astfel că se întoarce la viața sa de familie, la activitățile sale sociale, la responsabilitățile sale (pe care le părăsise, se detașase de ele, la plecarea în pelerinaj) reînnoit spiritual.²⁴⁷

Având în vedere aceste lucruri, pelerinul instruit, care le va pune în practică va obține beneficii spirituale de neprețuit.

²⁴⁴ Cf. M. Voicu, *Curs*, februarie 2019.

²⁴⁵ *Status quo*.

²⁴⁶ Cf. M. Voicu, *Curs*, 21.02.2019.

²⁴⁷ Cf. M. Voicu, *Curs*, februarie 2019.

3.2. Desfășurarea pelerinajului la Lourdes

Pelerinul care a decis să meargă la Lourdes, după ce s-a pregătit sufletește, fizic și financiar se echipează cu strictul necesar realizării acestui pelerinaj.

Din păcate, pandemia de Covid-19 a marcat negativ din punct de vedere financiar cam toate bisericile, parohiile, sanctuarele.

Iată și o cerere de ajutor din partea rectorului Sanctuarului de la Lourdes, Mons. Olivier Ribadeau Dumas conform știrilor prezentate de Anca Mărtinaș, de la Vatican-News, în 3 septembrie 2021²⁴⁸: „La Sanctuar, nu precupețim eforturi astfel încât un număr cât mai mare de persoane să poată trăi harul unic, caracteristic acestui loc marian de pelerinaj”, dar deși misiunea este asigurată de preoți, călugări, călugărițe, de 240 de angajați, de mai mulți voluntari, nu se reușește acoperirea tuturor serviciilor care trebuie să fie garantate pelerinilor. De aceea Mons. Dumas face apel la generozitatea credincioșilor, căci doar 20% din numărul obișnuit de pelerini au venit în ultimul an:

Sanctuarul nostru se bazează în întregime pe ospitalitatea necondiționată, amintind că toate serviciile puse la dispoziția pelerinilor, inclusiv a bolnavilor, sunt posibile grație donațiilor din partea credincioșilor.[...] Sanctuarul Maicii Domnului de la Lourdes începe să recapete viață grație revenirii, graduale, a pelerinilor.²⁴⁹

Ultima afirmație a Mons. Dumas este o invitație la speranță, că lucrurile vor merge mai bine odată cu revenirea treptată a pelerinilor la Lourdes.

Pelerinajul efectuat în grup, cu autocarul, poate dura câteva zile în funcție de ofertă.

Poate fi alocat un timp mai lung sau mai scurt pentru întregul pelerinaj dus-întors.

Se poate să se parcurgă distanța atât la dus cât și la întors fără întrerupere, deci fără cazare pentru noapte și deci fiecare se va odihni pe scaunul său. Tot atât de bine poate exista cazare pentru nopțile din timpul transportului în diferite localități din diferite țări.

Ambele variante presupun însă, pentru fiecare pelerin, un anume disconfort asumat.

²⁴⁸ <https://www.vaticannews.va/ro/biserica/news/2021-09/sanctuarul-lourdes-cere-ajutor-sprijin.html>, descărcat la 15.09.2021.

²⁴⁹ *Ibidem.*

Odată ajunși în Lourdes, pelerinii vor primi cazare și un program al orelor de masă, de rugăciune sau de vizitare în comun a unor obiective. Programul grupului se va plia după cel al celebrărilor liturgice, al programului de la băile din Lourdes etc.

Va exista și un timp de vizitare a stațiunii și a împrejurimilor, a obiectivelor legate de istoria aparițiilor și a vieții Sf. Bernadeta Soubirou, dar și un timp personal. Toate acestea sunt corelate cu perioada mai lungă sau mai scurtă de ședere la Lourdes. Grupul ar putea avea prevăzute și alte obiective de interes religios din Franța sau din țările tranzitate (Italia, Elveția, Austria, Germania, Ungaria etc).

Informațiile de la sanctuar ne indică un drum al pelerinului²⁵⁰, „calea noului pelerin”²⁵¹ care invită la vizitarea Grotei, la meditație în tăcere privind statuia Fecioarei așa cum a apărut Bernadetei. Chiar Bernadeta îi îndeamna pe cei sosiți în pelerinaj să se roage la Grotă pentru ei, pentru cei dragi, dar și pentru toți bolnavii, să privească cerul, să-și spună păsurile pentru a pleca întăriți în purtarea crucii zilnice.

În continuare, pelerinul este invitat să meargă la izvor, să bea apă și să-și dea și pe față, apoi să aprindă o lumânare în locurile special amenajate. Apa de la izvorul descoperit de Bernadeta la îndemnul Sfintei Maria este miraculos pentru cei care au credință. Această apă este la fel cu cea a altor izvoare din zonă, din punct de vedere fizico-chimic, dar i se atribuie vindecări miraculoase din cauza credinței celor care au consumat din ea sau au făcut îmbăieri.

Grota este centrul atracției pelerinului pentru că acolo intrând va vedea izvorul miraculos. Stânca poate sugera pe Isus Cristos. Locul întunecos al Grotei poate fi asemuit cu lumea noastră, păcătoasă. Sfânta Fecioară a apărut de cele mai multe ori Bernadetei deasupra Grotei, acolo unde se și află amplasată statuia ei numită și Lourdes. În contrast cu întunericul din Grotă unde lumina soarelui nu pătrunde, Sfânta Fecioară are un zâmbet radios și este asemuită cu o poartă către lumina paradisiacă spre care ne invită.²⁵²

Trecerea prin Grotă, priveliștea stâncii negre, izvorul, statuia Mariei de deasupra lasă impresii profunde și diverse în sufletul fiecărui pelerin. „Grota este un loc de rugăciune, speranță, pace, respect, unitate și tăcere.”²⁵³

²⁵⁰ <https://www.lourdes-france.org/en/> descărcat la 23.09.2021.

²⁵¹ <https://www.lourdes-france.org/en/new-pilgrims-way/> descărcat la 23.09.2021.

²⁵² <https://www.lourdes-france.org/en/passing-through-the-grotto/> descărcat la 28.09.2021.

²⁵³ *Ibidem.*

Sfântul Ioan Paul al II-lea, papă a venit la Lourdes și s-a închinat Sfintei Fecioare, ca de altfel și actualul papă emerit Benedict al XVI-lea. Gesturile acestor papi vin să întărească credința noastră în iubirea lui Dumnezeu, readuc în atenția credincioșilor harurile primite de pelerini prin intermediul Mariei sau prin mijlocirea Bernadetei, de-a lungul anilor.

Întrucât Sfânta Fecioară Maria i-a spus Bernadetei: „du-te și bea la izvor și spală-te acolo!”²⁵⁴ s-au realizat băi în apropierea Grotei. Toți pelerinii, credincioși sau nu sunt invitați să meargă acolo, să se cufunde cu ajutorul voluntarilor „Ospitalitatea Maicii Domnului din Lourdes”²⁵⁵ trăind astfel o experiență personală profundă. În urma acestor îmbăieri s-au produs în timp miloane de vindecări.

În septembrie 2021 se poate observa pe site-ul Sanctuarului de la Lourdes că voluntarii din „Ospitalitatea Maicii Domnului din Lourdes” invită pelerinii, din cauza actualei situații de pandemie să ia parte la gestul apei spălându-și fața, mâinile și antebrațele, căci nu mai este posibil în această perioadă cufundarea în apa miraculoasă, la băile de la Grotă.²⁵⁶ De asemenea, acest gest se poate face individual, dar și împreună cu familia sau prietenii.

În continuare, pelerinul nu ar trebui să uite să lase o lumânare aprinsă la Sanctuar, lângă Grotă, împreună cu intențiile sale de rugăciune pentru el, familie etc. Aceasta pentru că la apariția a Sfintei Fecioare, Bernadeta a venit atunci, în 19 februarie 1858, pentru prima dată cu o lumânare binecuvântată, pe care a ținut-o aprinsă, în mâini tot timpul cât a stat la Grotă. Imediat pentru pelerini a devenit un obicei. Astfel, pelerinii sunt îndemnați și în zilele noastre să aprindă lumânări și să le ardă pe malul drept al râului Gave, în Capela Luminii, capelă propice meditației și rugăciunii.²⁵⁷

Tot pe site-ul Sanctuarului găsim și cuvintele Papei Francisc despre rugăciune, care ține aprinsă lumina credinței pentru creștini, precum și specificația că lumânările nu au un preț fixat, tocmai pentru ca fiecare pelerin să facă o ofertă după posibilitățile proprii. În același timp este specificat că ofertele pentru lumânări reprezintă un venit important pentru întreținerea sanctuarului.

²⁵⁴ Cf. <https://www.lourdes-france.org/en/going-baths/> descărcat la 29.09.2021.

²⁵⁵ Acești voluntari se îngrijesc de băile de la Grotă, ei îi cufundă în apa miraculoasă pe pelerini; în același timp această organizație de voluntari a reușit să asigure în timp condițiile pentru rugăciune, pace, bucurie lăuntrică și chiar de vindecare a bolnavilor pelerini.

²⁵⁶ Cf. <https://www.lourdes-france.org/en/going-baths/> descărcat la 29.09.2021.

²⁵⁷ Cf. <https://www.lourdes-france.org/en/placing-candle/> descărcat la 29.09.2021.

Din anul 1874, pelerinii, ascultând de îndemnul Sfintei Fecioare de a se construi o capelă și de a se merge acolo în procesiune, participă zilnic în perioada aprilie – octombrie, începând cu ora 17,00 la „Procesiunea Euharistică”. Procesiunea începe în Preeria Sanctuarului, durează o oră, până la o oră și jumătate și se încheie în Bazilica Sfântul Pius al X-lea, iar bolnavii sunt mereu în fruntea procesiunii.²⁵⁸ Adorație se poate face și înainte de ora 17,00 în capele ale Sanctuarului.

Cel puțin creștinii catolici practicanți știu ce înseamnă Adorația lui Isus Cristos din Sfântul Sacrament sau Sfânta Împărtășanie. În Bisericile catolice se expune o ostie consacrată, care se fixează într-o monstranță. Creștinii catolici știu că adorația i se cuvine doar lui Dumnezeu (Tatăl, Fiul, Sf. Duh), iar sfinții sunt doar venerați. Isus Cristos este Dumnezeu și este adorat în Sfânta Împărtășanie.

În jurul orei 21,00, în fiecare seară din perioada aprilie – octombrie²⁵⁹ are loc procesiunea cu torțe de seară, cea mai populară procesiune mariană din Lourdes.²⁶⁰ Participanții cântă “Ave Maria”, recită Rozariul, respectiv misterele specifice zilei, poartă lumânări aprinse, steaguri naționale. Se fac 200 de astfel de procesiuni anual, iar iarna doar în zilele de 8 decembrie și 11 februarie. Această procesiune a luminilor a fost instituită de un părinte capucin în anul 1863.²⁶¹

Se poate menționa că participanții se simt foarte impresionați de această procesiune, iar bolnavii, care pot merge nu o ratează. Este un prilej cu care fiecare credincios se află în mers cântând, rugându-se, prezentându-și în gând păsurile Maicii Sfinte. În fruntea procesiunii se află purtată statuia Sfintei Fecioare. Parcursul, de pe Esplanada Bazilicii Rozariului, spre Grotă, de-a lungul Râului Gave dă posibilitatea mării mulțimi participante la procesiune să cânte și în alte limbi imnuri închinare Sfintei Fecioare, să recite Bucură-te Marie de asemenea, în diferite limbi. Sfânta Fecioară și-a dorit pelerinajele și procesiunile și cu siguranță îi însoțește pe participanți. Această imagine procesionară cu cântece și rugăciuni în diverse limbi amintește de Cenacol, de Rusalii, când Sfânta Fecioară era în mijlocul apostolilor și împreună se rugau.

²⁵⁸ Cf. <https://www.lourdes-france.org/en/eucharistic-procession/> descărcat la 29.09.2021.

²⁵⁹ Ar fi perioada de după Sărbătoarea Paștelui și până la Sărbătoarea Tuturor Sfinților

²⁶⁰ <https://www.lourdes-france.org/en/marian-torchlight-procession/> descărcat la 30.09.2021.

²⁶¹ Este vorba de părintele Marie-Antoine sau „Sfântul din Toulouse”.

La Grotă se află candelabre din 90 de lumânări mari, groase, cu una mai mare în vârf. Lumânările²⁶² ard toată noaptea, până la consumare în locurile amenajate și sunt supravegheate zi și noapte de „feutierii Apariției”.²⁶³

Aceste manifestări de credință trezesc în inima pelerinilor căință pentru păcatele proprii, mulți simțind nevoia să se spovedească în timpul pelerinajului²⁶⁴. Preoții sanctuarului le stau la dispoziție în Capela Reconcierii.²⁶⁵ Ne mândrim că și noi românii avem un părinte capelan la Lourdes, Mihai Percă, responsabil cu Capela Reconcilierii.²⁶⁶

Tot la Lourdes găsim „Familia Maicii Domnului din Lourdes”²⁶⁷ o asociație²⁶⁸, care reunește acei credincioși plini de zel și de iubire față de semeni și care prin rugăciuni și slujire duc o viață de sfințenie, ca niște făclii care duc „Vestea cea Bună a Evangheliei” lumii de astăzi.

La „Serviciul pentru tineret și familie”²⁶⁹ grupurile de turiști pot găsi îndrumare pentru a-și face un program cât mai bun de pelerinaj, în funcție de dorințele grupului și de lungimea perioadei alocată acestui obiectiv. Astfel, se poate afla despre apariții și mesajul transmis de Sfânta Maria Neprihănit Zămislită, Bernadetei²⁷⁰; se poate trăi o experiență spirituală deosebită, se face o îmbogățire a culturii religioase și o aprofundare a credinței.

Tinerii pot participa la Calea Crucii ale cărei stațiuni sunt numite „Espelungues”, în fiecare vineri de la 12 aprilie până la 30 august, de la ora 21,00 și pot veni cu propria făclie sau lanternă. Meditarea celor cincisprezece stațiuni, care cuprind 115 personaje în mărime naturală, turnate în bronz existente pe un deal abrupt împădurit din vecinătatea Sanctuarului, cu o lungime de 1500 metri durează cam o oră și jumătate.

Bernadette Soubirous o copilă necunoscută, fără calități deosebite ajunge o persoană cu viață publică odată cu aparițiile Maicii Domnului, până la depunerea mărturiei a celor văzute și auzite de la „Doamna frumoasă”, apoi viața ei devine ascunsă în mănăstirea din Nevers unde devine călugăriță.

²⁶² Sunt lumânări de la 130 grame până la 70 kilograme. Înainte de pandemie, anual se consuma o cantitate mai mare de 400 de tone de ceară pentru lumânări.

²⁶³ <https://www.lourdes-france.org/en/marian-torchlight-procession/> descărcat la 30.09.2021.

²⁶⁴ Sfânta Fecioară Maria îi adresează Bernadetei în mod repetat: „penitență”, la 24 februarie 1858, la a opta apariție.

²⁶⁵ <https://www.lourdes-france.org/en/going-to-confession/> descărcat la 30.09.2021.

²⁶⁶ <https://www.lourdes-france.org/en/sanctuary-chaplains/> descărcat la 30.09.2021

²⁶⁷ <https://www.lourdes-france.org/en/family-of-our-lady-of-lourdes/> descărcat la 30.09.2021.

²⁶⁸ Este o Arhiconfrăție, succesoare a Confraternității Neprihănitei Zămisliri, înființate de Episcopul de Tarbes la 8 decembrie 1872.

²⁶⁹ <https://www.lourdes-france.org/en/children-youth-groups/> descărcat la 4.10.2021.

²⁷⁰ Cf. <https://www.lourdes-france.org/en/bernadette-soubirous/> descărcat la 5.10.2021.

Primii zece ani ai copilăriei ei au fost fericiți, părinții ei se căsătoriseră din dragoste, pe Bernadeta o iubeau, astfel că următorii ani plini de neazuri și sărăcie nu au dezechilibrat-o. Lipsurile materiale și-au spus cuvântul, astfel că la 14 ani avea crize de astm, avea o sănătate fragilă. Este descrisă ca o fată ingenioasă, spontană, generoasă, incapabilă de înșelăciune, dar mândră, închisă în sine, sensibilă.²⁷¹ La momentul aparițiilor Bernadeta și familia ei trăiau în neagră sărăcie, în Cachot, muncind din greu pentru o bucată de pâine.

Majoritatea celor care au relatat despre aparițiile Sfintei Fecioare au caracterizat-o pe vizionara Bernadeta ca o copilă analfabetă, bolnăvicioasă, cu o memorie greoaie. Abia după terminarea aparițiilor va fi acceptată la școală și în vara anului 1858 reușește să facă „Prima Împărtășanie”.

Cu toată simplitatea ei, Bernadeta a reprodus exact ce a văzut, nu a adăugat nimic de la ea. Toate declarațiile care i s-au luat au fost consecvente, chiar și sub stresul amenințărilor. De asemenea, nu a acceptat niciun ajutor material pentru ea sau familia ei. În anul 1860 va pleca la Nevers pentru a fi protejată de asaltul credincioșilor veniți în pelerinaj la Lourdes. Atunci s-a putut face ceva și pentru familia ei.

Bernadeta și-a acceptat retragerea de la Lourdes, ca să-i dea spațiu Sfintei Fecioare. A murit la 35 de ani, în 16 aprilie 1879 și a fost declarată sfântă la 8 decembrie 1933, nu pentru faptul că a fost vizionară, mesageră a Sfintei Fecioare, dar pentru modul în care a răspuns harului dăruit ei.²⁷²

Părintele Petru Pecican rezumă în cartea sa următoarele: Sfânta Bernadeta s-a asociat Crucii lui Cristos, în ascultarea față de Sfânta Biserică; Sfânta Fecioară a confirmat că este zămislită fără păcat, conform dogmei definite de Papa Pius al IX-lea în 1854; Sfânta Bernadeta²⁷³ este prezentă printre bolnavi cu o suferință acceptată cu bucurie și speranță.²⁷⁴

Alfred Hoppe subliniază la Bernadeta umilința, simplitatea și starea de sărăcie în care a rămas după terminarea aparițiilor. Multe persoane venite în pelerinaj la Lourdes în primii ani după apariții au dorit să o vadă pe Bernadeta, să o atingă, să-i ceară chiar să le binecuvânteze rozarii, iconițe, să le povestească despre aparițiile Sfintei Fecioare și despre mesajele încredințate.

Mulți au dorit să-i răsplătească această mare osteneală, dar Bernadeta a refuzat constant nu doar banii, dar și coșurile cu produse alimentare dăruite de țăranii din împrejurimi.

²⁷¹ Cf. <https://www.lourdes-france.org/en/bernadette-soubirous/> descărcat la 5.10.2021.

²⁷² *Idem.*

²⁷³ Bernadette (în limba franceză) = Bernadeta (în limba română).

²⁷⁴ Cf. Petru Pecican, *Lourdes. Oază a păcii lăuntrice*, Arad 2000, 55.

Familia ei trăia în sărăcie, din ceea ce reușeau să câștige prin munca lor, dar nu au acceptat niciun cadou măcar, în cei șapte ani cât Bernadeta a rămas în Lourdes.²⁷⁵

Prima apariție a Sfintei Fecioare are loc la 11 februarie 1858, în zi de joi seara. Bernadeta plecase cu sora și verișoara ei să adune oase și vreascuri pentru foc, la Massabielle, de-a lungul râului Gave. Bernadeta și-a descălțat ciorapii ca să nu îi ude și a trecut prin apa rece a pârâului. Atunci a auzit un zgomot ca o rafală de vânt. Uitându-se spre Grotă vede o doamnă îmbrăcată în alb, încinsă cu un brâu de culoare albastră, cu câte un trandafir galben pe fiecare picior. Bernadeta își face semnul Sfintei Cruci și începe să se roage și când termină rugăciunea Rozariului, doamna dispăre.²⁷⁶

A doua apariție are loc duminică, 14 februarie 1858. Bernadeta se simțea atrasă de Grotă, de misterioasa doamnă, dar părinții se opun să mai meargă acolo. În fine, mama ei îi dă voie. Bernadeta adusese cu ea apă sfințită. Începe să se roage Rozariul și după prima decadă apare doamna frumoasă. La gestul de stropire cu apă sfințită, frumoasa doamnă zâmbește și-și înclină capul. După terminarea rugăciunii Rozariului, iarăși dispăre.

Joi, 18 februarie 1858 are loc a treia apariție a frumoasei doamne, care îi vorbește Bernadetei. Îi promite Bernadetei că va fi fericită nu în această lume, ci în cealaltă și îi cere acordul pentru a veni în continuare în următoarele săptămâni. Bernadeta promite că va veni.

Vineri, 19 februarie 1858, Bernadeta vine la Grotă cu o lumânare binecuvântată (de aici obiceiul aprinderii lumânărilor).

Sâmbătă, 20 februarie 1858, frumoasa doamnă o învață pe Bernadeta o rugăciune personală. Viziunea recomandă tăcerea. La sfârșitul acestei apariții Bernadeta este tristă.

Duminică, 21 februarie 1858, dimineață devreme are loc apariția. La acel loc erau prezenți în jur de 100 de oameni. Bernadeta va fi interogată ulterior de comisarul de poliție.

Marti, 23 februarie 1858, Bernadeta primește un secret pentru ea. Atunci au participat cam 150 de persoane.

Miercuri, 24 februarie 1858 doamna frumoasă îi cere penitență pentru păcatele oamenilor și ca semn îi cere să sărute pământul.

²⁷⁵ Cf. Alfred Hoppe, *Lourdes în strălucirea minunilor sale*, Iași 2009, 125-129.

²⁷⁶ Cf. <https://www.lourdes-france.org/en/apparitions/> descărcat la 6.10.2021.

Joi, 25 februarie 1858 au participat în jur de 300 de persoane. Doamna frumoasă îi cere Bernadetei să bea din izvorul indicat de ea (Bernadeta a săpat cu mâinile și treptat apare apa, la început măloasă). Bernadeta va lămuri pe cei prezenți că aceste gesturi au fost pentru cei păcătoși.

Sâmbătă, 27 februarie 1858, doamna frumoasă rămâne tăcută, iar Bernadeta repetă gesturile de penitență anterioare. Au fost prezente în jur de 800 de persoane.

Duminică, 28 februarie 1858, în prezența unui număr de 1000 de persoane, Bernadeta va face gesturile de penitență (sărutarea pământului, mers în genunchi). Apoi Bernadeta este dusă la casa judecătorului, care o amenință cu închisoarea.

Luni, 1 martie 1858, participă în jur de 1500 de persoane, pentru prima dată și un preot. Noaptea o femeie cu brațul dislocat a venit la Grotă și l-a cufundat în izvor și s-a produs prima minune: brațul și-a redobândit mobilitatea.

Marti, 2 martie 1858 doamna frumoasă îi dă Bernadetei un mesaj pentru preoți, ca să construiască acolo o capelă și oamenii să vină în pelerinaj. Bernadeta spune parohului, dar acesta cere ca doamna să-și spună numele și să facă să înflorească tufa de trandafiri.

Miercuri, 3 martie 1858, dimineață așteptau apariția doamnei mai mult de 3000 de oameni împreună cu Bernadeta, dar doamna nu a apărut. După școală, Bernadeta a simțit chemarea doamnei și mergând la Grotă o vede și îi adresează cererile parohului. Doamna zâmbește.

Joi, 4 martie 1858, în jur de 8000 de oameni așteptau un miracol, la sfârșitul celor două săptămâni de apariții. Doamna a rămas în tăcere.

Bernadeta nu mai simte chemarea doamnei și timp de douăzeci de zile nu mai merge la Grotă.

Joi, 25 martie 1858, doamna își dezvăluie numele, iar Bernadeta după terminarea rugăciunii aleargă de la Grotă spre parohie să-i transmită parohului acele cuvinte de neînțeles pentru ea: „eu sunt Neprihănită Zămislire”.

Miercuri, 7 aprilie 1858, Bernadeta a fost la Grotă și în timpul viziunii, ținând lumânarea aprinsă, mâna ei a fost atinsă de flacără, dar nu a pățit nimic. De față a fost un medic, care a văzut faza și a examinat-o foarte surprins.

Vineri, 16 iulie 1858 are loc cea de a optăsprezecea apariție și ultima. Drumul spre Grotă fiind blocat, Bernadeta a privit spre Grotă de pe malul opus al râului și a mărturisit că nu a văzut-o decât pe Sfânta Fecioară, mai frumoasă decât în celelalte apariții și nu a simțit distanța.

Toate aceste apariții și evenimentele din jurul lor necesită un timp de reflecție. Cine a citit deja despre ele și aici la Lourdes doar le-a rememorat și meditat, cu siguranță le-a aprofundat. Toate parcă încep să se lege, să se completeze și să dea loc unor trăiri mai intense de credință și iubire față de Maria, mama lui Isus și a noastră, și a lui Dumnezeu Treime.

3.3 Întoarcerea din pelerinaj

Ultima Liturghie, procesiune, vizită a Sanctuarului și iată pelerinii încărcăți sufletește, cu bucurie în priviri, unii cântând, alții mergând în ritmul boabelor Rozariului, cu bagajele personale ajung la mașini, autocare. Se îmbarcă, pleacă spre casă. Pentru unii drumul este lung și anevoios, dar mai scurt și mai ușor decât la venire.

Fiecare își promite să nu uite ceea ce a trăit cu ocazia pelerinajului, unii își doresc să revină, alții știu că este pentru ultima dată, alții se roagă să vină și cei dragi la Lourdes.

Obiectele achiziționate, apa de Lourdes toate cumpărăturile pelerinilor sunt binecuvântate de preoți.

Cine călătorește în grup, cu autocarul, chiar dacă simte nostalgia despărțirii de Lourdes, rugăciunile, cântecele comune îi păstrează vie amintirea. Fețele radioase ale celorlalți pelerini comunică fiecăruia ca într-o oglindă, propria lumină din privire.

Rugăciunile de mulțumire, de laudă și de preamărire adresate de fiecare în adâncul inimii sale lui Dumnezeu se simt. Totul este minunat, este dar, nimic nu este meritat.

Și pelerinii aflați în grupuri mici, chiar singuri, trăiesc aceeași bucurie sublimă pe drumul de întoarcere spre casă.

Fiecare pelerin își pune ordine în promisiunile făcute Sfintei Fecioare, încearcă să rezolve cu altă lumină problemele lăsate acasă. Pelerinul nu se mai simte în bătaia vântului, ci ancorat în credință și speranță. Cu siguranță atât cei din familie, de la locul de muncă, de pe stradă vor remarcă ceva deosebit la fiecare pelerin întors de la Lourdes.

Unii pelerini se vor întoarce cu aceleași probleme de sănătate, dar privirea lor este schimbată, plină de speranță și de mulțumire. Dumnezeu prin mijlocirea Sfintei Fecioare va interveni mereu la timp pe drumul vieții lor și această credință face diferența între creștinul plecat în pelerinaj și cel care se întoarce din pelerinaj.

Obiectele achiziționate, pozele vor fi mărturiile ale drumului de penitență și ale sosirii victorioase prin harurile obținute. Rugăciunea încrezătoare, iubirea din sufletul fiecărui pelerin sunt cele mai prețioase daruri căpătate. O viață creștină autentică se deschide pentru fiecare și cei din jur vor beneficia de un nou impuls spre viața de sfințenie.

Se reîncepe drumul cu programul stabilit. Pe lângă momente de tăcere, reculegere, sunt și momente de rugăciune comună, de mărturii date de diferite persoane.

Popasurile, activitățile obișnuite îl coboară pe fericitul pelerin cu “picioarele pe pământ”.

Pelerinul are la drumul de întoarcere o forță interioară, care îl ajută să treacă mai ușor peste obstacole. Starea de fericire, pace, împlinire planează și în jurul fiecărui pelerin.

Pelerinii chiar devin molipsitori de strălucire interioară pentru oamenii și locurile pe care le străbat către casă. Toți simt nerăbdarea parcă de a-i îmbrățișa pe cei dragi și până la ei, pe toți semenii lor.

Ca mărturie personală pot să spun că am fost în pelerinaj la Lourdes în perioada 15-18 mai 2009 și am văzut un spectacol deosebit realizat cu ajutorul participanților din armatele țărilor Uniunii Europene.

Atunci am conștientizat o dată în plus catolicitatea, frumusețea educației creștine capabile să dea un sens vieții, să o promoveze, să o apere, să promoveze pacea și respectul între popoare. M-au impresionat procesiunile și ale celor bolnavi cu însoțitorii lor, care aveau locul privilegiat, în frunte, apoi soldații și gradații armatelor țărilor din UE, fiecare purtând atât drapelul național cât și statuia Sfintei Fecioare înconjurată de făclii, lumânări aprinse. Toată lumea cânta cântecele mariane specifice. De asemenea, la recitarea Rozariului de pe esplanadă se puteau auzi aceleași rugăciuni alternativ în diferite limbi europene. La momentele de Adorație Euharistică erau cântece atât în limba latină, cunoscute credincioșilor cât și în limba franceză sau în limbile participanților.

Am văzut multe Ex-voto, am văzut chipurile luminoase ale pelerinilor, am văzut cum se stătea la coadă pentru a-și umple fiecare bidonașele cu apă de Lourdes și cum nu uitau să bea o gură de apă și să-și dea și pe față cu apa binecuvântată. Am mers pe partea stângă a bazilicelor unde este amenajată o Cale a Crucii cu statui de 2 metri înălțime.

Pe partea dreaptă a bazilicelor se află Grota aparițiilor cu statuia Maicii Sfinte și am participat la o celebrare liturgică în limba română. Acolo se țin Liturghiile aproape din oră în oră de către grupurile de pelerini, fiecare în limba națională, și de aceea se respectă un orar, o programare, liniștea, în timpul vizitării.

Am reușit să fac și eu o baie cu apă de Lourdes și de asemenea am luat în câteva bidonașe apă miraculoasă. Dau mărturie că mai am din acea apă, este la fel de proaspătă la gust acum în 2022, ca și acum treisprezece ani când am adus-o de la izvor.

Timpul mi-a permis să fac o vizită și în orașelul propriu-zis, să vizitez biserica unde a fost botezată Sfânta Bernadeta, unde a locuit cu familia după ce au sărăcit, în urma accidentului de muncă al capului familiei.

Târgul extins de souvenir-uri din jurul sanctuarului, inclusiv cu obiecte religioase, cu bidonașe pentru apă sau cu tot ce poate să-și imagineze comerțul că ar putea fi oportun m-a amețit. Am luat un tricou inscripționat cu „Lourdes”, diferite imagini cu Sfânta Fecioară pentru a le dăruii celor dragi.

Pot să spun că am venit de la Lourdes mai întărită în credință, cu multă bucurie și pace în inimă, recomandând și celor din jur să meargă și să trăiască experiența pelerinajului la sanctuarul marian de la Lourdes. Întrădeavăr fiecare sanctuar are harurile sale și nimeni dintre cei care merg nu pot pleca de acolo fără să fie cumva edificați.

Incursiunea spirituală realizată de fiecare pelerin îl va ajuta să crească în credință, speranță și iubire pe de o parte, iar pe de altă parte îl va maturiza în trăirea creștină autentică.

Melodia specifică, cu versurile cunoscute în limba română, sunt cântate de clopote nu doar la Lourdes, dar și de multe alte clopote din România²⁷⁷ și pe mine personal mă atinge, mă scoate din vârtoarea gândurilor înălțându-mi inima și mintea către frumusețea Cerului: „Fecioara la munte pe stânci apăru, / Ea pleacă a sa frunte, salut-o și tu, / Refren: Ave, ave, ave Maria” – bis.

Alternând momentele de tăcere, meditație, rugăciune personală, cu momentele de cântece, rugăciuni, alte activități comune, în grup, timpul trece și iminența sosirii acasă îi conștientizează pe majoritatea pelerinilor să fie mai atenți cu cei din grupul lor, să-i cunoască și să empatizeze cu ei. În pauzele de drum mulți fac schimb de adrese, telefoane, comunică terapii, experiențe de viață, posibilități de întrajutorare.

Pelerinul nu se simte singur, abandonat la întoarcere, dar încurajat că este cu „Sfânta Fecioară de mână” și cu o mulțime de frați și surori alături. Comunitatea și comuniunea de rugăciune descoperită este un adevărat tezaur spiritual, care încurajează pe fiecare pelerin pe drumul vieții sale. Pelerinul va duce astfel atât în familie, cât și în parohia de care aparține acest suflu nou, dar și pe oriunde trece în societate, la locul de muncă etc.

²⁷⁷ De exemplu la Biserica Romano-Catolică Sfântul Francisc din București.

Chiar peste ani, pelerinajul la Săncuarul de la Lourdes rămâne în sufletul pelerinului.

Nici turismul religios nu rămâne neatins de harurile și iubirea Sfintei Fecioare.

Rămâne imprimat în memoria fiecăruia credința afișată de bolnavi, devotamentul însoțitorilor acestora, sentimentul de pace prezent în întreaga zonă, ca de altfel și ospitalitatea, ordinea, respectul afișat față de pelerini, condițiile civilizate întreținute de localnici, precum și organizarea impecabilă a evenimentelor din partea autorităților.

Sunt zeci de mii de minuni înfăptuite la Lourdes, însă peste 5.000 doar sunt validate de Comitetul Medical Internațional, iar de Biserică sunt recunoscute doar 70²⁷⁸.

Milioane de minuni s-au înfăptuit în cei peste 164 de ani, de la prima apariție a Maicii Domului, Bernadetei, sub numele de Neprihănită Zămislire. Și acestea sunt minunile din sufletul fiecărui pelerin.

²⁷⁸ Cf. <https://www.lourdes-france.org/en/>; cf. https://en.wikipedia.org/wiki/Sanctuary_of_Our_Lady_of_Lourdes/ descărcat la 22.02.2022.

CONCLUZII

Se poate face o analogie între efectuarea fizică, propriu-zisă a pelerinajului și studiul teoretic încununat cu scrierea unei lucrări despre un pelerinaj, dar și cu orice scriere capabilă să suscite o înnoire spirituală atât în sufletului autorului, cât și în sufletul cititorului.

Lucrând la prezenta disertație, structurată în trei capitole, împărțite la rândul lor, fiecare în câte trei subcapitole am reușit să-mi canalizez preocupările intelectuale și spirituale cotidiene spre orizonturile speranței, chiar după terminarea cursurilor de master, când traversam o perioadă de pandemie angoasantă pentru toți oamenii. Planul acestei lucrări s-a materializat încet, după parcurgerea unor cărți, recitirea cursurilor de specialitate, după o luptă interioară în sufletul meu pentru o reînnoire a credinței, speranței și iubirii, în Dumnezeu și semenii.

Astfel, planul lucrării a prins contur și practic, după Introducere, în care am expus ceea ce doresc să realizez, am prezentat în primul subcapitol al capitolului întâi semnificația, definiții și un scurt istoric al termenilor de pelerinaj și sanctuar.

După o incursiune în timp, din perspectivă biblică, a pelerinajelor la sanctuare am prezentat în al doilea subcapitol sanctuare mariane din Europa și am continuat în al treilea subcapitol cu descrierea sanctuarului de la Lourdes din Franța.

Așa cum se observă din primul capitol, omul din cele mai vechi timpuri ale existenței sale a făcut o experiență a sacralului. Căutarea lui Dumnezeu, după căderea protopărinților noștri Adam și Eva are un parcurs ascendent prin persoane ca Abraham și urmașii săi, prin poporul ales din care la împlinirea timpului se va întrupa chiar Cuvântul, Fiul lui Dumnezeu.

Pelerinajele sunt o constantă și pentru poporul creștin; se observă continuitatea și evoluția acestora în decursul istoriei de la Isus Cristos, până în vremea noastră și cu siguranță până la Parusie. Dumnezeu ne iubește și dacă ne-a răscumpărat prin patima, moartea și învierea Fiului Său, nu ne va părăsi, dar va veni în întâmpinarea noastră și prin frații noștri mai mari în credință, sfinții.

Regina tuturor sfinților, mama lui Isus Cristos și mama noastră deja și-a făcut simțită puterea mijlocirii în favoarea noastră, a păcătoșilor intervenind prin apariții și miracole pentru a ne atrage la Fiul ei, pentru a ne converti.

Dovada acestei iubiri materne a Sfintei Fecioare Maria pentru noi și a puternicei ei mijlociri este ilustrată de sanctuarele închinare ei în lumea întreagă, în particular în Europa și la Lourdes.

În capitolul al doilea al lucrării am urmărit zvârcolirile sufletelor credincioase în contextul unei continue înnoiri trecând prin încercări dramatice sociopolitice, culturale.

Biserica însăși, fie că suntem noi, fie că este vorba de structurile eclesiastice a trecut prin furtuni de incertitudini.

Evoluția atât de anevoioasă, ca o naștere continuă a credinței printre angoase și speranțe în Franța secolului al XIX-lea am încercat să o surprind în primul subcapitol, iar în următoarele două subcapitole am încercat să surprind baza solidă a cultului adus Sfintei Fecioare Maria, care a intervenit și intervine pentru salvarea sufletelor noastre.

Având aceste orizonturi și precizări am revenit la timpul actual și am prezentat în capitolul al treilea un pelerinaj la Sanctuarul de la Lourdes.

Astfel, primul subcapitol prezintă pregătirile necesare pentru a face un pelerinaj la Lourdes și drumul cu posibilitățile de parcurgere. Orice drum spre Lourdes presupune o mortificație a fiecăruia, un parcurs de convertire în vederea atingerii capacității de a întâlni harul și iubirea divină prin mijlocirea Sfintei Fecioare Maria Neprihănit Zămislită.

În al doilea subcapitol am prezentat desfășurarea pelerinajului la Sanctuarul de la Lourdes, cu semnificațiile locurilor, a ceremoniilor de acolo.

Uimirea, contemplația, rugăciunea personală și comună, adorația lui Isus, procesiunile cu lumânări seara, cu cântece atât de frumoase și cadențate de misterele Rozariului, credința afișată de marea de pelerini (și mai ales de bolnavi și voluntarii care-i poartă) prezentă sunt doar conturări palide ale extraordinarului care se petrece la Lourdes.

Folosul spiritual al fiecărui pelerin am încercat să-l conturez în al treilea subcapitol, care transpare în drumul de întoarcere de la Lourdes spre casă și care se prelungește în timp, aducând mărturie și roade pentru fiecare familie, parohie, loc de trecere al omului întors de la Lourdes.

Chiar dacă Biserica Catolică nu se grăbește să declare multe miracole, pelerinii simt că în sufletul lor s-a produs o înnoire, o minune. Tocmai din această cauză Lourdes, cu harurile revărsate prin mijlocirea Sfintei Fecioare Maria este un sanctuar autentic de întărire în credință, de convertire la Dumnezeu, de vindecare sufletească și trupească.

Trebuie să mărturisesc că un asemenea pelerinaj a fost, în anul 2009, un miracol și pentru mine, dar pot să spun că l-am reluat odată cu scrierea acestei disertații.

Mulțumesc lui Dumnezeu Treime și mijlocirii Sfintei Fecioare Maria Neprihănit Zămislite pentru posibilitatea de a fi studiat Masterul de Patrimoniu Creștin European la Facultatea de Teologie Romano-Catolică, parțial în pandemie, și de a fi pregătit această lucrare de disertație.

Mi-a fost greu să o scriu și din cauza conjuncturii, dar și pentru că a trebuit să fac efectiv acest demers cultural, teologic, de credință precum un pelerinaj fizic la Lourdes.

Am învățat că pentru un creștin este important drumul și am experimentat acest lucru pe parcursul elaborării greoaie a disertației mele, pentru că am scris-o lent, cu momente de elanuri și descurajări, cu limitări fizice și nu numai, dar am simțit că am fost însoțită în pelerinajul meu spiritual de Isus și Maria.

Acum, după finalizarea lucrării de disertație, asemenea unui pelerin întors de la Lourdes mă simt reînnoită de această experiență, îmbogățită sufletește, gata să merg mai departe cu mai mult curaj și bucurie, pe drumul vieții mele cu Isus și Maria (sau cu Maria la Isus).

Mulțumesc părintelui decan pentru această oportunitate de care am beneficiat, mulțumesc părintelui coordonator și tuturor profesorilor cu care am avut privilegiul de a studia lucruri atât de interesante și de benefice pentru suflet și trup, pentru minte și inimă. Și roadele continuă să apară discret.

Consider că este o mare binecuvântare pentru o persoană să studieze la Facultatea de Teologie Romano-Catolică din București cu profesori de excepție, așa cum am studiat și eu.